

UVODNIK

Novembrska številka Knjižničarskih novic je še obsežnejša od preteklih. Uvajamo tudi novo rubriko, v kateri bomo pisali o RFID tehnologiji, ki se nezadržno širi tudi v slovenske knjižnice. Prvi prispevek za rubriko sta prispevala **Boštjan Fras** in **Gregor Pesek**.

Kako obdelati nov medij, Blu-ray disk, vam svetujeta **Mateja Ločniškar-Fidler** in **Tomaž Fidler**. S spremembo UDK vrstilcev v skupini 78 vas bo seznanila **Tatjana Kovač**.

Jan Pisanski skuša s prispevkom »Gospodarji in sužnji?« sročiti razmišljanje o naši profesionalnosti pri delu z uporabniki.

V mesecu oktobru sta potekala 2 večja knjižna sejma: **Mateja Ločniškar-Fidler** in **Slavica Vinčec** sta se udeležili knjižnega sejma v Frankfurtu, **Valerija Žagar** in **Damjana Vovk** pa sejma v Beogradu.

O konferenci IFLA na temo RDA poroča **Irena Kavčič**, vsebino Public library authorities conference predstavlja **Gorazd Vodeb**. Prispevek o Mare nostrum - simpoziju, ki ga je organizirala Osrednja knjižnica Srečka

Vilharja, je pripravil **Vlado Bernetič**.

Z recenzijama vas k branju vabita **Branka Badovinac** in **Tomaž Bešter**.

Predstavljamo tudi dva projekta - EuropeanaLocal in Najodličnejše splošne knjižnice Evrope. Prispevka je napisala **Petra Jager**.

V Izoli sledijo trendom v gospodarstvu - tokrat so pripravili razstavo starih hranilnikov, več o njej si lahko preberete v prispevku **Špele Pahor**.

Darja Peperko Golob nas spominja na že skoraj pozabljene ekslibrise. O bontonu pri uporabi elektronskem pošte se lahko poučite v članku Netiketa

Upam, da vas bo kateri od objavljenih prispevkov ali dogodek v vaši knjižnici spodbudil k pisanju prispevka za naslednjo številko Knjižničarskih novic.

Damjana Vovk

HITRE INFORMACIJE

Novička

Mariborska knjižnica poziva knjižnice in knjižničarje, da podprejo prizadevanja Slovencev v Pliberku za ohranitev slovenske besede med Zamejskimi Slovenci, tako da se darujejo slovenske knjige za knjižnico, ki deluje pri Slovenskem kulturnem domu v Pliberku na avstrijskem Koroškem. Knjižnica je zelo aktivna kljub dejstvu, da nimajo nobenih sredstev za nakup knjig in organizirajo tudi bralno značko. Zaželeno je vsa literatura v slovenskem jeziku, več naslovov potrebujejo za mlade bralce.

Knjige bodo zbirali v Mariborski knjižnici do 12. decembra 2008. Gradivo bodo knjižnici predali v predbožičnem času. Vsi donatorji bodo imenovani ob svečani predaji in objavljeni v medijih. Več informacij pri ge. Slavici Rampih, tel.: 02 235 21 11, gsm 051 307 100 ali e-pošta.: slavica.rampih@mb.sik.si.

Kazalo:

Uvodnik	1
Novička	1
Koledar prihajajočih srečanj	2
Blu-ray disk	3
Koledar prihajajočih srečanj	5
RFID na kratko	5
LIB TM RFID v slovenskih knjižnicah	6
Sprememba vrstilcev v skupini 78	8
Gospodarji in sužnji?	9
IFLA satellite meeting on RDA	11
Frankfurtski knjižni sejem	12
Jesen v Beogradu	14
Konferenca »Public library authorities conference« v Liverpoolu	15
Mare nostrum	17
Reference and information services in the 21st century	20
European modernism and the information society	21
Razstava starih hranilnikov v MKI	24
EuropeanaLocal	25
Ekslibrisi—te čudovite male grafike iz knjig	26
Najodličnejše splošne knjižnice Evrope	27
Netiketa	28
Libraries create futures: building on cultural heritage	29
Classification at a crossroads—multiple directions to usability	30
Seznam novosti Informacijskega centra za bibliotekarstvo v NUK-u	31

OBVESTILA

KOLEDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

TUJINA

(izbor za obdobje januar - marec 2009)

- **14.-16.1.2009**, Phoenix, ZDA, *12th Annual Atmospheric Science Librarians International (ASLI) Conference: Taking the Temperature: Understanding Library Microclimates: "Taking the Temperature: Understanding Library Microclimates"*, <http://www.aslionline.org/asli2009program.html>
- **19.-23.1.2009**, New Delhi, Indija, *Library Automation and Resource Sharing*, <http://www.niscair.res.in/movingmenu/Training%20Course%20Calender%202008-09.pdf>
- **20.-22.1.2009**, Sydney, Avstralija, *Asia-Pacific Region. Information Online 2009: ALIA 14th Exhibition and Conference*, <http://www.information-online.com.au>
- **20.-23.1.2009**, Denver, ZDA, *ALISE*, <http://www.alise.org/mc/page.do?sitePageId=62136&orgId=ali>
- **22.-24.1.2009**, Vandalur, Indija, *International Conference on Knowledge Networking in ICT Era*, <http://crescentlib.googlepages.com/knict>
- **23.1.2009**, Sydney, Avstralija, *RAILSS Research Applications in Information and Library Studies*, <http://www.communication.uts.edu.au/conferences/rails/>
- **28.-30.1.2009**, Porto, Portugalska, *Bobcatss 2009*, <http://www.bobcatss2009.org/>
- **29.-30.1.2009**, Padova, Italija, *5th Italian Research Conference on Digital Libraries*, <http://ims.dei.unipd.it/events/2009/ircdl/>
- **30.1.2009**, Washington, ZDA, *Bridging the Spectrum: A Symposium on Library and Information Science*, <http://slis.cua.edu/symposium/symposium.cfm>
- **3.-5.2.2009**, Bielefeld, Nemčija, *9th International Bielefeld Conference: Upgrading the eLibrary Enhanced Information Services Driven by Technology and Economics*, <http://conference.ub.uni-bielefeld.de/>
- **17.-20.2.2009**, London, VB, *Search Engine Strategies 2009*, <http://www.searchenginestrategies.com/london/>
- **20.-21.2.2009**, Palo Alto, ZDA, *2nd International Workshop on Intercultural Collaboration (IWIC 2009)*, <http://langrid.nict.go.jp/iwic2009/index.html>
- **25.-28.2.2009**, Barcelona, Španija, *IADIS International Conference E-Society 2009*, <http://www.esociety-conf.org/>
- **5.-7.3.2009**, Bremen, Nemčija, *5th European Symposium on Gender & ICT "Digital Cultures: Participation - Empowerment - Diversity"*, <http://www.informatik.uni-bremen.de/frautec/gict2009/page/home.html>
- **6.-8.3.2009**, Tsukuba, Japonska, *A-LIEP 2009 - Asian Pacific Conf on Library and Information Education and Practice*, <http://a-liep.kc.tsukuba.ac.jp/>
- **9.-11.3.2009**, Providence, ZDA, *NERCOMP 2009*, http://net.educause.edu/content.asp?SECTION_ID=384
- **11.-13.3.2009**, Valencija, Španija, *9. ISKO (Španski chapter): Perspectives for the organisation dissemination of knowledge*, http://www.iskoix.org/?page_id=9&language=EN&lang=en
- **12.3.09**, Seattle, ZDA, *Radical Reference: ACRL Preconference Unconference*, http://wiki.radicalreference.info/index.php/ACRL_Unconference_2009
- **12.-15.3.2009**, Seattle, ZDA, *ACRL (Association of College & Research Libraries) 14th National Conference: Pushing the Edge: Explore, Extend, Engage*, <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/events/seattle/seattle.cfm>
- **18.-21.3.2009**, New York, ZDA, *The Society for Textual Scholarship*, <http://www.textual.org/>
- **23.-27.3.2009**, La Habana, Kuba, *5th Ibero-american conf "From papyrus to digital library" 6 Coloquio Iberoamericano "Del Papiro a la Biblioteca Virtual"*, <http://papiro.casadelasamericas.org/index.html>
- **28.-29.3.2009**, Madison, Wisconsin, ZDA, *DOCAM 09*, casmith24@wisc.edu

Se nadaljuje na strani 5.

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: mag. Lenart Šetinc

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer

Naklada: 400 izvodov

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176

BLU-RAY DISK

STROKOVNE
TEME

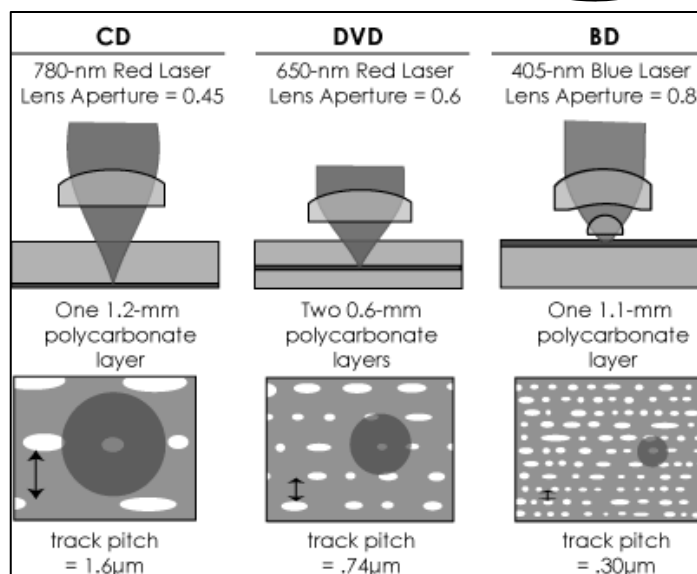
Splošno o mediju

V lanskem letu smo opozorili na medij DualDisc (Knjižničarske novice, april-maj, 2007), v letošnjem pa na Blu-ray disk. Razvijalo ga je trinajst vodilnih podjetij v svetu uporabne elektronike in računalništva: Dell, Hitachi, HP, LG, Mitsubishi, Panasonic, Pioneer, Philips, Samsung, Sharp, Sony, TDK in Thomson. Dolgo časa je imel konkurenta v HD-DVD, ki ga je razvijala Toshiba, a je v začetku leta 2008 objavila, da je prenehala z razvojem. Podobnemu dvoboju smo bili priča v zgodnjih 80-tih, ko sta se za prevlado borila formata VHS in Betamax.

Na slovenskem tržišču se je nov medij pojavil predvsem s ponudbo videofilmov visoke kakovosti. Kljub temu, da je zaenkrat ponudba bralnikov še skromna in so cene letih razmeroma visoke, se Blu-ray disk neutrudno širi in počasi prevzema prostor video DVD-jem.

Leta 1997 je tehnologija DVD pomenila malo revolucijo v filmski industriji, saj je lahko prinesla digitalni zvok in video na eni plošči na domove po vsem svetu. Naslednja revolucija se je začela z Blu-ray diskom v letu 2006. Na Blu-ray disk lahko zapišemo veliko količino HD (high-definition) video in avdio podatkov, fotografij in ostalih digitalnih vsebin.

Blu-ray disk, imenovan kratko BD, je dobil ime po modrem žarku laserja za zapisovanje in branje diskov. V literaturi srečamo še vrsto izpeljank tega imena kot: Bluray, Blue-ray, Blue Ray, Blue-ray, Bluewray, Blue-wray, vse do Blew-wray Disk.

Slika 2: Debelina žarka in velikost zapisa
(vir: <http://www.howstaffworks>)

Na prvi pogled je BD podoben CD oziroma DVD-disku, tudi način pisanja in branja se izvajata na podoben način, torej med vrtenjem diska z branjem ali pisanjem laserskega žarka. Vendar v primerjavi s CD in DVD-diski, ki lahko hranijo do 700 MB oziroma 8,5 GB podatkov, BD omogoča:

- enoslojni BD, velikosti DVD, shranjevanje do 25 GB podatkov, kar je več kot dve uri HD video ali približno 13 ur standard video in
- dvoslojni BD shranjevanje do 50 GB podatkov, dovolj za 4,5 ure HD videa ali več kot 20 ur standardnega videa.

Hranjenje take količine podatkov omogoča manjši in natančnejši laserski žarek, ki uporablja krajšo, modro

Karakteristike	BD	DVD	CD
Kapaciteta	12 cm: 25 GB (SL), 50 GB (DL), 8 cm: 7.79 (SL), 15.58 (DL)	12 cm: 4.7 GB (SL), 8.5 GB (DL), 8 cm: 1.46 (SL), 2.66 GB (DL)	12 cm: 700 MB 8 cm: 185 MB
Valovna dolžina (nm)	405 (modra)	650 (rdeča)	780 (infardeča)
Debelina plasti (mm)	0.1 (SL), 0.075 (DL)	0.6	1.2
Format	ROM, R, RE	ROM, ±R, ±RW, RAM, ±R DL, ±RW DL	ROM, R, RW

Kratiki: SL – enoslojni, DL – dvoslojni

Slika 1: Primerjava BD / DVD / CD formatov
(vir: <http://www.racunalniske-novice.com>)

valovno dolžino. Ker se BD tudi vrti hitreje, lahko obdelala neprimerno več podatkov, kot njegova predhodnika. Za primerjavo, če CD omogoča prenos 153.600 bytov na sekundo in DVD 1.385.000 bytov na sekundo, zmore BD prenos kar 4.495.625 bytov na sekundo.

BD se pojavlja v naslednjih možnih variantah:

- BD-ROM (read-only) za naprej posnete vsebine,
- BD-R (recordable) za shranjevanje podatkov,
- BD-RW (rewritable) za shranjevanje podatkov z možnostjo brisanja in ponovnega pisanja in
- BD-RE (rewritable) za HDTV snemanje.

BD zahteva nov bralnik, ki seveda zna brati vse največkrat uporabljane formate BD-R, BD-RE, BD-ROM, CD, CD-R, CD-RW, DVD, DVD-R, DVD-RW, DVD-ROM.

Kako bibliografsko opišemo film, ki je na Blu-ray mediju.

Katalogiziramo ga po katalogizacijskih pravilih za neknjižno gradivo (ISBD(NBM)). V COBISS/Katalogizaciji izberemo masko vnosa za neknjižno gradivo (N 007). Vrsto zapisa opredelimo v podpolju 001, s kodo »g«, ki označuje projekcijo, filmsko in video gradivo. Vrsto gradiva opredelimo v podpolju 115<a>, s kodo »c«, ki označuje videoposnetek. Fizične oblike videoposnetka ne moremo natančno pojasniti v podpolju 115<k>, ker koda še ni določena, zato zaenkrat predlagamo kodo »z«, ki označuje filme posnete na drugih medijih.

Splošna oznaka gradiva je Videoposnetek (200). Ustrezen izraz za posebno oznako gradiva je BD (215<a>).

Nosilec filmskega zapisa lahko navedemo kot oblikovno določilo (6xx<w>), kot oblikovno predmetno oznako

(609<a>) ali kot prosto oblikovano predmetno oznako (610<a>). Kot oblikovno določilo ali kot oblikovno predmetno oznako predlagamo kratico BD.

BD opredelimo s splošnim privesnim vrstilcem za obliko (675<a>). Privesni vrstilec za videokasete je (086.84), za video DVD (086.82) in za BD (086.82BD).

Za bibliografski opis BD-ja smo se dogovorili z Bibliografskim raziskovalnim centrom in z Oddelkom za vsebinsko obdelavo Narodne in univerzitetne knjižnice.

Gradivu v prostem pristopu bo potrebno v signaturi dodati, poleg znanih elementov za razvrščanje, še kratico BD, ki bo ločila medij od video DVD-jev, saj so filmi na podoben način pakirani oziroma shranjeni v škatlah.

Zaključujemo z nekaterimi viri, ki natančno opisujejo tehnične posebnosti novega medija:

<http://www.sonydadac.com>

<http://www.wikipedia.com>

<http://www.racunalniske-novice.com>

<http://www.howstaffworks.com>

Mateja Ločniškar-Fidler
Mestna knjižnica Ljubljana, Knjižnica Bežigrad
in
Tomaž Fidler
Centralna tehniška knjižnica, Ljubljana

Slika 3: Zaščitni logo za CD, DualDisc in za Blu-ray Disc
(vir: <http://www.dualdisc.com> in <http://www.sonydadac.com>)

KOLEDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

OBVESTILA

Nadaljevanje z 2. strani:

Sodelovanje na posvetovanju
(roki za oddajo povzetkov)

- **31.12.2008** za 23-25.9.2009, Kranjska gora, Slovenija, *Mednarodno posvetovanje Sistemi za upravljanje z dokumenti*, <http://www.media-doc.si/doksis.html>
- **31.12.2008** za 23-27. 8. 2008, Milano, Italija, *IFLA 2009: Libraries create futures: Building on cultural heritage*, *Library Theory and Research Section: "Research into open access"*. Razpisana je tudi nagrada za najboljši študentski prispevek. <http://www.ifla.org/IV/ifla75/call-theory-en.htm>
- **5.1.2009** za 24-28.8.2009, Uppsala, Švedska, *INTERACT 2009: 12th IFIP Conference on Human-Computer Interaction*, <http://www.interact2009.org/>
- **9.1.2009** za 24-26.4.2009 Cambridge, ZDA, *International Conference Media in Transition 6: stone and papyrus, storage and transmission*, <http://web.mit.edu/comm-forum/mit6/>
- **16.1.2009** za 28-30.5.2009, Ottawa, Kanada, *Canadian Association for Information Science: Mapping the 21st Century Information Landscape: Borders, Bridges and Byways*, <http://www.caais-acs.ca/>
- **19.1.2009** za 19-23.7.2009, Boston, ZDA, *Association for Computing Machinery's Special Interest Group on Information Retrieval (SIGIR) 2009*, <http://sigir2009.org/>
- **19.1.2009** za 23-28.7.2009, Rio de Janeiro, Brazilija, *ISSI 2009 12th Intl Conf on Scientometrics and Informetrics*, <http://www.issi2009.org/php/index.php>
- **1.2.2009** za 29-30. 10. 2009, Haag, Nizozemska, *International UDC Seminar 2009: "Classification at a Crossroads: Multiple Directions to Usability"*, <http://www.udcc.org/seminar2009/index.htm>
- **1.2.2009** za 22-23.6.2009, London, VB, *ISKO 2009 - International Society for Knowledge Organization*, <http://www.iskouk.org/conf2009/index.htm>
- **20.2.2009** za 23-27.3.2009, La Habana, Kuba, *5th Ibero-american conf "From papyrus to digital library" 6 Coloquio Iberoamericano "Del Papiro a la Biblioteca Virtual"*, <http://papiro.casadelasamericas.org/index.html>
- **28.2.2009** za 24-26.6.2009, Pariz, Francija, *ICDL 2009: "International Conference on Digital Libraries"*, <http://www.waset.org/wcset09/paris/icdl/>
- **6.3.2009** (le poster) za 3-4.4.2009, Tucson, ZDA, *Information Ethics Roundtable: Misinformation and Disinformation*, <http://sirls.arizona.edu/ier>

RFID V KNJIŽNICI

STROKOVNE
TEME**RFID NA KRATKO**

V Knjižničarskih novicah odpiramo novo rubriko—RFID v knjižnici. V njej bomo predstavljali ponudnike RFID (radio frekvenčna identifikacija) tehnologije, primere njene implementacije, prednosti in slabosti, ki smo jih zasledili v literaturi ali opazili v praksi.

RFID tehnologija se hitro uveljavlja pri skladiščenju, v avtomobilski industriji, zdravstvu, trgovini ipd. Prisotna je tudi že v nekaterih knjižnicah v Sloveniji.

Podrobneje bomo RFID tehnologijo predstavili v prihodnjih številkah, zato bi na tem mestu le našli nekaj njenih elementov. Osnovo predstavlja **RFID nalepka**, s katero opremimo vsako enoto knjižničnega gradiva. Nalepka omogoča enostavnejšo izposojno in vračanje gradiva, hkrati pa ga tudi varuje pred kraji. Za razliko od

»kratkotrajnih« nalepk, ki se uporabljajo npr. v trgovinah, morajo imeti RFID nalepke za knjižnice enako življenjsko dobo kot jo ima knjiga. **Plošča za zapisovanje in branje podatkov** omogoča hkratno izposojno/vračanje gradiva ter odklop/zaklep varovalnega čipa ter prenos podatkov na nalepko. **Varovalna vrata** se ne razlikujejo dosti od tistih, ki so že sedaj v uporabi, drugačen je le tehnološki princip njihovega delovanja. **Inventurni čitalec** omogoča tako inventuro kot sortiranje in iskanje založenega gradiva. **Knjigomat** ponuja uporabnikom samostojno izposojno in vračanje gradiva. Knjižnica se lahko odloči tudi za nadgradnjo knjigomata s sortirnikom gradiva, ki olajša pospravljanje vrnjenega gradiva. S postavitvijo knjigomata pred knjižnico pa omogočimo 24-urno vračanje gradiva.

Prvi članek o tehnologiji RFID in njenih prednostih za knjižnico smo v

Knjižničarskih novicah objavili v decembrski številki leta 2005 (<http://www.nuk.uni-lj.si/knjiznicarskenovice/december2005.asp#9>). Prispevek je pripravilo podjetje Betax d.o.o., ki je do sedaj z RFID opremilo 5 splošnih knjižnic: Brežice, Grosuplje, Kranj, Nova Gorica in Novo mesto.

Tokrat se predstavlja podjetje Datascan d.o.o., v prihodnji številki pa bomo predstavili ponudbo podjetja 3M ter izkušnje Informacijskega centra za bibliotekarstvo v NUK, ki že 2 leti testira njihovo programsko in strojno opremo.

Upam, da boste tudi druge knjižnice, ki ste se že srečale s to tehnologijo, pripravljene deliti svojo izkušnjo s tistimi, ki o njej šele razmišljajo oziroma bi jo radi bolje spoznali.

Damjana Vovk
Narodna in univerzitetna knjižnica

RFID V KNJIŽNICI

LIB™ RFID V SLOVENSKIH KNJIŽNICAH

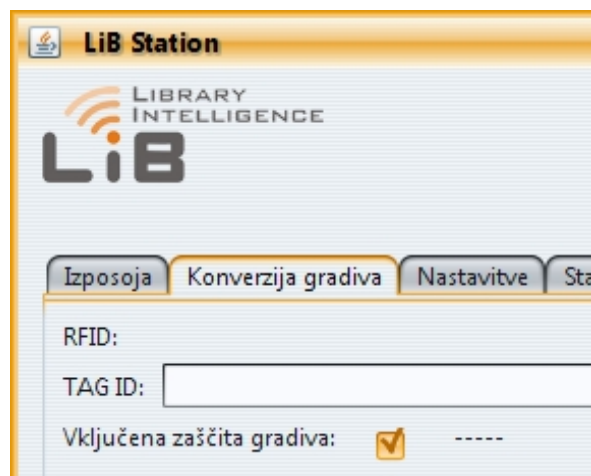
Radio frekvenčna identifikacijska (RFID) tehnologija vse bolj prodira v vse pore našega življenja. RFID tehnologijo, ki dejansko predstavlja tehnološko nadgradnjo črtnih kode, lahko danes v tujini in doma zasledimo v proizvodnji, transportu, trgovini, skladiščih in knjižnicah. V nekaterih primerih je RFID v celoti nadomestila črtno kodo, mnogi pa ju uporabljajo vzporedno. Uvedli so jo povsod tam, kjer stremijo k bolj učinkovitim delovnim procesom. Tudi slovenske knjižnice pri tem niso izjema. V podjetju Datascan International smo z razvojno skupino LIB razvili RFID sistem LIB™, ki odgovarja na izzive razvoja sodobnih knjižnic. Sistem omogoča obdelavo knjižnega gradiva, samodejno izposajo ter varovanje gradiva.

LIB™ RFID – tehnologija za sodobne knjižnice

RFID tehnologija omogoča knjižnicam, da tudi same posodobijo svoje delovne procese. Za tiste, ki sledijo tehnološkemu razvoju in nujnosti posodabljanja smo pripravili LIB™ RFID knjižnični sistem.

Prvi korak pri uvedbi sistema je obdelava knjižnega gradiva. Shranjevanje in spreminjanje podatkov na etiketi, avtomatično obdelavo podatkov, nadzor pretoka, omogočajo t.i. pametne RFID nalepke (tag, transponder, inlay). S pomočjo elektro-magnetnega polja na njih brezkontaktno zapisujemo in z njih beremo podatke, zakodirane v signalu. Pametne nalepke so prirejene za različne načine uporabe. So različnih dimenzij in hranijo podatke. Ne potrebujejo vzdrževanja, če so pasivne pa tudi ne lastnega vira napajanja. Celoten proces komunikacije in pretoka podatkov nadzoruje RFID čitalnik, ki te podatke posreduje v lokalni informacijski sistem. Tam se ti podatki zajemajo, obdeluje, shranjujejo in po potrebi prenašajo dalje.

LIB™ RFID knjižnični sistem lahko priključimo k obstoječemu knjižničnemu sistemu tako, da izkorišča možnosti SIP povezave. Sistem omogoča samopostrežno in ročno izposajo, vračanje, obdelavo, iskanje, sledenje in varovanje gradiva. Modularnost RFID knjižničnega sistema LIB™ omogoča konfiguracijo po želji uporabni-

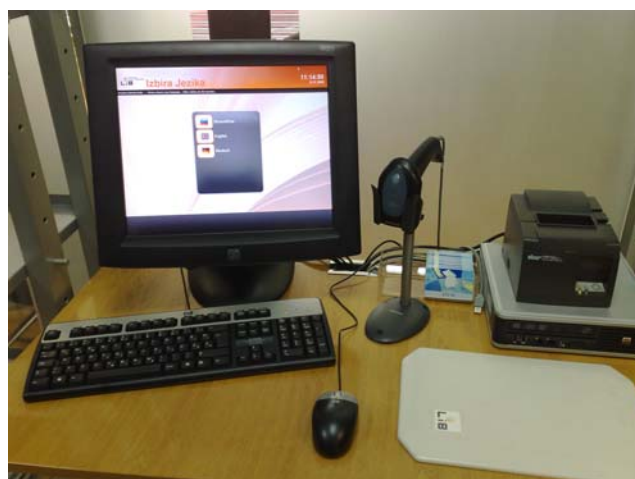
Slika 1: Del okna programskega paketa LiB Station

ka. LIB™ RFID sistem je fleksibilen in povezljiv s sistemom COBISS.SI.

Na knjižno gradivo, ki je že opremljeno s COBISS črtno kodo, namestimo prazno pametno RFID nalepko in ga s konverzijo pripravimo za izposajo. Ob tem se vključi zaščita, ki pri nepravilni izposoji aktivira varnostna vrata LiB Gate. Konverzija gradiva lahko poteka ročno ali avtomatsko.

Poleg konverzije se lahko na tem delovnem mestu vrši tudi izposoja s pomočjo lokalno priključenega RFID ali optičnega čitalnika, ki ju nadzira programski modul LiB Station (slika 1). Programski modul LiB Station je namenjen uporabi knjižničnega osebja.

Uporabniki si gradivo v prostem pristopu knjižnice lahko

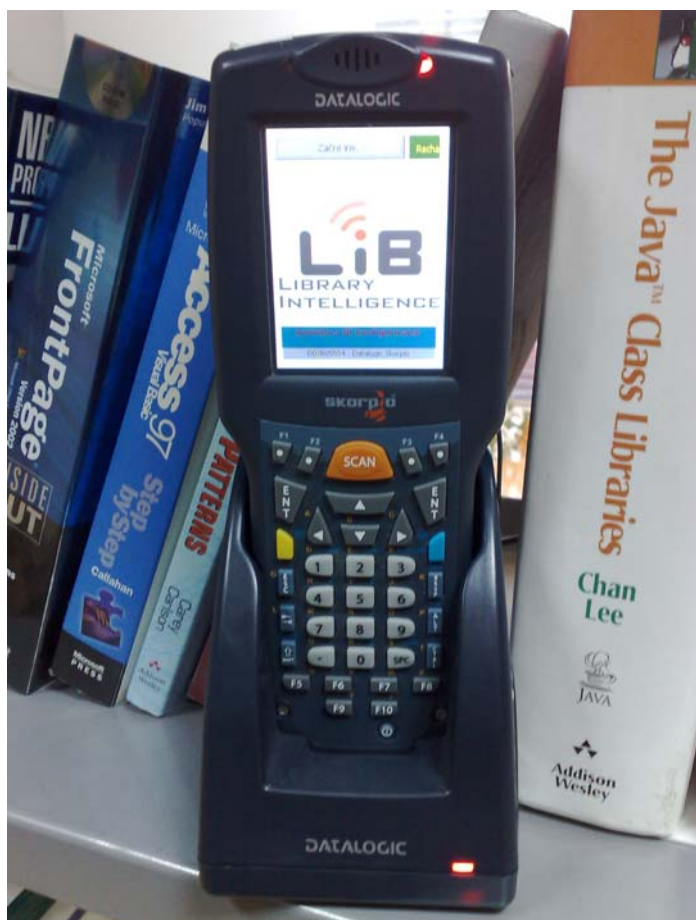
Slika 2: Knjigomat v knjižnici IZUM

izposodijo na knjigomatu - LiB Circulation (slika 2). Ta programski modul omogoča izposajo, vračanje in informiranje o izposojenem gradivu. Knjigomat vsebuje osebni računalnik, na dotik občutljiv zaslon, RFID in optični čitalnik ter termični tiskalnik. Pomembna značilnost knjigomata je, da omogoča uporabo tako RFID sistema kot COBISS sistema črtnih kod.

Ko uporabnik zapuša oddelek prostega pristopa, se giblje mimo varovalnih vrat LiB-Guard. Če si gradiva ni pravilno izposodil, se le-ta oglasi z zvočnim in svetlobnim signalom.

Za popis gradiva – inventuro je namenjena posebna verzija modula, ki je bila razvita na osnovi zahtev IZUM - Instituta informacijskih znanosti iz Maribora, ki upravlja s sistemom COBISS. Izvaja se s pomočjo prenosnega terminala z vgrajenim čitalnikom črtne kode in programskim paketom Inventura za COBISS/3 (slika 3).

Programski paket za inventuro na osnovi RFID tehnologije je v fazi testiranja in verifikacije.

Slika 3: Prenosni terminal za inventuro COBISS/3

Prva uvedba LIB™ RFID knjižničnega sistema

Prvo namestitev LIB™ RFID knjižničnega sistema smo izvedli oktobra letos. Za pilotni projekt so se odločili v Medobčinski knjižnici Žalec in v knjižnici Instituta informacijskih znanosti Maribor. V sodelovanju z obema institucijama smo pridobili veliko koristnih informacij in predlogov, ki smo jih sproti implementirali v sistem in ga tako še nadgradili. Obema institucijama in njunemu strokovnemu osebju se zato ob tej priložnosti zahvaljujemo za strokovno svetovanje.

V Datascan International poleg LIB™ RFID knjižničnega sistema knjižnicam nudimo tiskalnice za tiskanje nalepk s črtno kodo za označevanje knjig ter tiskalnice plastičnih identifikacijskih kartic. Ponujamo tudi čitalnike črtne kode za enostaven zajem podatkov pri izposoji knjig, prenosne terminale za izvajanje inventur ter celotno paleto potrošnega materiala za vse vrste tiskanja – nalepke, folije za tiskanje nalepk, bele plastične identifikacijske kartice ter folije za tiskanje identifikacijskih kartic. Kot enemu vodilnih podjetij v Sloveniji na področju avtomatske identifikacije nam zaupajo številni partnerji, ki uporabljajo naše rešitve na področju logistike, trgovine, proizvodnje ter storitvenih dejavnosti. Partnerjem poleg priznanih blagovnih znamk strojne opreme (Motorola, Zebra, Datalogic, Intermec, Feig Electronic, Datasensor) ponujamo še svetovanje, programsko opremo, namestitev, vzdrževanje ter tehnično podporo.

Datascan*
International

Boštjan Fras
bostjan.fras@datascan.si
Datascan d.o.o.
in
Gregor Pesek
info@library-intelligence.com
skupina LiB

VSEBINSKA OBDELAVA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

SPREMEMBA VRSTILCEV V SKUPINI 78

UDC MRF 2006 prinaša spremembe tudi v skupino 78 Glasba. Sheme, ki sledijo v prispevku, bomo uporabljali pri vzajemni katalogizaciji.

Po novi razvrstitvi so tudi glasbila skupaj z glasbo v isti skupini 78. V prevodu sta izraza »glasbila« in »inštrumenti« sinonima.

Prenos je naslednji:

681.81	→ 780.6	glasbila in deli glasbil
681.816/.819	→ 780.61/.66	posamezna glasbila
681.82	→ 780.65	mehanična, električna in elektronska glasbila
786/789	→ 780.8	glasba za posamezna glasbila
786.2	→ 780.8:780.616.433	glasba za klavir
788.5	→ 780.8:780.641/.642	glasba za flavto
789.9	→ 780.8:780.65	glasba za mehanična, električna in elektronska glasbila

1. Skupina **780.6 Glasbila** je zdaj obsežnejša. Glasbila lahko opredelimo glede na tonsko višino s posebnimi privesnimi vrstilci .01, označimo sestavne dele ali dodatke s posebnimi privesnimi vrstilci .02/.08.

Posamezna glasbila si sledijo takole:

780.61	kordofoni (strunska glasbila)
780.616	glasbila z resonančno ploščo
780.62	membranofoni (glasbila z opno)
780.63	idiofoni (samozvočila)
780.64	aerofoni (pihala in trobila)
780.65	mehanična, električna in elektronska glasbila

2. V tem okviru oblikujemo tudi vrstilce za glasbenike – skladatelje in izvajalce. Vrstilec za glasbene ustvarjalce kombiniramo z vrstilcem za glasbilo. Po potrebi dodamo splošni privesni vrstilec -055.2 za glasbenice. Primeri:

78.071	glasbeniki na splošno
78.071-055.2	glasbenice
78.071.2:780.614.332	violinisti
78.071.2-055.2:780.616.433	pianistke
78.071.1:780.649	skladatelji orgelske glasbe
78.071.2 Grafenauer:780.614.131	kitarist Andrej Grafenauer
78.071.1Ramovš:780.649	orgelska glasba skladatelja Primoža Ramovša
78.071.2Ozim:780.614.332	violinist Igor Ozim
78.071.2:78.036.9	izvajalci jazz glasbe
78.071.1Bitenc:784.087.681	pesmi za otroški zbor skladatelja Janeza Bitenca

3. Sledi skupina **780.7 Glasbeni pripomočki** in dodatki. Primeri:

780.7712.1	Metronomi
780.783	Stojala

4. Novost je skupina **780.8 Glasba za posamezne inštrumente**. Namesto črtanih vrstilcev 786/789 moramo uporabljati kombinacijo vrstilca 780.8 z vrstilcem 780.6... za posamezno glasbilo. Primeri:

780.614.131(497.4)	izdelovanje kitar v Sloveniji
780.8:780.614.131	glasba za kitaro

780.649(497.4)Ljubljana-Šiška)	orgle v cerkvi Ljubljana-Šiška
--------------------------------	--------------------------------

780.8:780.649	glasba za orgle
780.8.083.3:780.649	tokate za orgle

78.036.9	jazz kot glasbena smer
780.8.036.9:780.643.2	jazz glasba za saksafon

780.614.332.42	violinski lok
780.8:780.614.332	glasba za violino
780.8.082.4:780.614.332	violinski koncert

5. V tem okviru so se spremenili tudi vrstilci za **komorno glasbo**. Označujemo jo s kombinacijo vrstilca za zasedbo z vrstilcem za glasbilo. Primeri:

785.74:780.614.3	godalni kvartet
785.72:780.614.332	violinski duo
785.77:780.64	pihalni septet

6. Vrstilci za glasbene zvrsti ostajajo **nespremenjeni**. Primeri:

782	opera
783.51	gregorijanski koral
784.3.087.613.1	samospevi za tenor
785.12(497.4)	pihalne godbe v Sloveniji

7. Še nekaj primerov za označevanje **zborov in zborovske glasbe**:

78.087.68	zbori
78.087.68(497.4)	slovenski zbori
78.087.681	mladinski zbori
78.087.683(497.4)	slovenski moški zbori
784.087 .68	zborovska glasba
784.087.68(497.4)	slovenska zborovska glasba
784.087.681	glasba za otroški zbor
784.087.683(497.4)	slovenska glasba za moški zbor

V vzajemnem katalogu bomo tako zборе kot zborovsko glasbo po šifrantu 675<c> označevali z vrstilcem 784.

8. Novosti so tudi pri vrstilih 37 Vzgoja in izobraževanje. Zato naj na tem mestu prikažem še spremenjene vrstice v povezavi s skupino 78, to sta **glasbena vzgoja in glasbene šole**. Ukinjen je vrstilec 371.3, nov pa je vrstilec 37.018.54. Prenos je naslednji:

371.3:78 → 37.091.3:78
377.3:78 → 37.018.54:78

Primeri:

37.091.3:78 metodika glasbene vzgoje, pouk
glasbe
37.091.3:78:373.2 glasbena vzgoja predšolskih otrok

37.091.3:78:373.3 78(075.2) glasbena vzgoja v osnovni šoli
učbeniki za glasbeno vzgojo
(nespremenjeno!)

37.018.54:78 glasbene šole
37.018.54:78(497.4) glasbeno šolstvo na Slovenskem

Za oba primera bomo po šifrantu v podpolju 675<c> označevali z vrstilcem 78:37.

Tatjana Kovač
Narodna in univerzitetna knjižnica

[sic]

utrinki z raziskovalnih čajank

RAZMIŠLJANJA
IN KOMENTARIJ

GOSPODARJI IN SUŽNJI?

Ljudje smo čudna, mnogokrat iracionalna bitja. Predvsem drugim zelo radi nastavljamo ogledala, da bi jih s kritiko spodbudili k boljšemu delu, še posebej Slovenci pa tudi zato, da bi se sami počutili bolje. Konstruktivna kritika je gibalno družbe; nekonstruktivna kritika vodi v slepo ulico. Ločnica med obema je tanka in subjektivna. Kar sledi, je nekje vmes: ogledalo nastavljam vsem knjižničarjem, tudi samemu sebi, pa tudi uporabnikom.

K pisanju me je spodbudilo besedilo *Knjižničarji kot sorta*, ki je bilo nedavno oglaševano na vidnem mestu na vstopni strani SIOL, objavljeno pa je bilo kot *Kolumna* v rubriki *Trendi* (http://www.siol.net/trendi/kolumna/2008/10/knjiznicarji_kot_sorta.aspx). V njem avtorica Katja G. predstavi svoje izkušnje z nedavnimi obiski knjižnic. Opiše štiri obiske knjižnic in eno komunikacijo s knjižničarjem po telefonu, pri katerih je doživela:

- da je stopila do informacijska pulta, kjer ji je knjižničar pojasnil, da je knjiga izposojena, vendar je ni mogla rezervirati (dvakrat);
- da so ji rekli, da je knjiga v knjižnici, pa je niso našli;
- da je sama takoj našla knjigo ter

- da ji niso želeli podaljšati gradiva, ob čemer je imela relativno visoko zamudnino.

Knjižničarje predstavi v ne preveč lepi luči; po njenih zapisanih izkušnjah se bi dalo slovenske knjižničarje razglasiti za nezainteresirane, zdolgočasene, vzvišene, sramežljive, privoščljive, zadržane, arogantne in predvsem nesposobne. Pa smo res taki?

Možnih je več odgovorov. Avtorica je vse knjižničarje dala v en koš in jih opisala z besedami »Teh osebkov enostavno ne moreš zgrešiti, ker imajo neko posebno avro, nekaj žarčijo in to ni pozitivna energija.« Čeprav nisem bil zraven, se bojim, da gre za tipičen primer stereotipizacije knjižničarjev, ki ni nič novega, ima pa lahko precej neprijetne posledice, še posebej, če je predstavljena kot neke vrste modni trend. Je pa res, da vsi stereotipi temeljijo na neki realni osnovi.

Morda se med nami res najde kdo, ki ni ravno »uporabniku prijazen«. Morda je avtorica imela nesrečo in je naletela na koga, ki je »vstal z napačno nogo« (čeprav je res, da opiše podobno vedenje pri večjem številu

knjižničarjev). V nekaterih primerih se knjižničarji niti ne zavedajo, da jih njihova neverbalna komunikacija predstavlja kot čemerne, čeprav to morda v resnici niti niso. Še bolj pogosto – vsekakor prepogosto – se zgodi, da knjižničar izpade kot nesposoben, ker se podatki v računalniškem katalogu razlikujejo od dejanskega stanja. Čeprav uporabniki to težko verjamejo, je taka situacija pogosto mnogo bolj stresna za knjižničarja kot za uporabnika.

Res je, da poznamo v naši stroki etični kodeks, a je spoštovanje njegovih pravil v praksi vedno prepuščeno posamezniku. Seveda na tem mestu ni dovolj le skomig z rameni, saj bi se zagotovo zgražali, če bi naša frizerka ali celo zdravnik delovala nezainteresirano, arogantno ali nesposobno. Če se v tem opisu vsaj delno prepoznate (in jaz se, pa ne samo sebe), je pravi korak ponovno seznanjanje s prvim pravilom tržnega gospodarstva: Stranka ima vedno prav.

S čisto ekonomskega stališča so knjižnice le eden izmed ponudnikov informacij, ki tekmujejo na trgu z dosti bolj popularnimi in modernimi, pa čeprav včasih manj ustreznimi

tekmeci (internet, televizija...) in vsaj v teoriji se bodo ljudje ob neprijetnih izkušnjah knjižnicam izogibali. Ljudje smo, kot že rečeno, čudna bitja: radi imamo enostavnost, po drugi strani pa se radi tudi pustimo razvajati. Če nam ni vse takoj prineseno na pladnju, ko smo v vlogi stranke, se lahko hitro razburimo. Seveda smo še toliko bolj nejevoljni, če tistega, kar iščemo, ne dobimo, še posebej, če nam intuicija pravi, da je stvar na dosegu roke.

Po drugi strani pa obstaja dejstvo, da še tako dober knjižničar ne more poznati celotne zbirke svoje knjižnice. Nekaj k poznavanju vsekakor pripomorejo izkušnje, pa tudi osebna motivacija posameznika. Uporabniki so za trenutno realnost knjižnic morda preveč razvajeni z Googlom, ki ga dojemajo kot enostavno, več kot zadostno informacijsko rešitev. Zato pričakujejo popolne knjižničarje s popolnim spominom in brezhibno postrežbo. Tega na žalost v trenutnem ustroju knjižnic ne morejo dobiti. Seveda pa morajo dobiti profesionalnega knjižničarja, ki svoje delo opravlja po svojih najboljših močeh. Če ta zraven pokaže še nekaj zavzetosti in dobre volje, bi morala biti uporabnikova izkušnja s knjižničarji čisto prijetna. Pri tem je potrebno poudariti, da je knjižničar za informacijskim pultom odvisen tudi od profesionalnega dela vseh svojih kolegov, ki pa vsi po vrsti delajo nenaмерne napake, ki vodijo v konfliktno situacijo.

Seveda niso vedno samo knjižničarji tisti, ki delajo napake. Če je knjiga v prostem pristopu založena, je to verjetno posledica neodgovornega ravnanja posameznih uporabnikov, krivda pa se bo vedno naprtila knjižničar-

ju za informacijskim pultom, pa čeprav je morda za zmedo bolj kriv njegov kolega, ki bi moral knjige pravočasno ustrezno pospraviti. Knjižnica je v nasprotju s samopostrežno trgovino namenjena tudi brskanju, zato tukaj ne gre delati paralel, čeprav je res, da se knjižničarji mnogokrat hvalimo z našo organiziranostjo, ki pa je uporabniki pogosto ne doživijo.

Zavedati se moramo, da je lahko celoten ustroj knjižničarstva tisti, ki vodi knjižničarje v napake. Z izboljšanjem sistema bi omogočili uporabnikom, pa tudi knjižničarjem, bolj enostavno uporabljivo in predvsem manj stresno knjižnično okolje. Uporabniki konec koncev želijo le zadovoljiti svojo informacijsko potrebo, ne potrebujejo premnogih birokratskih ovir, pravil, ki na videz - včasih pa tudi zares - brezpredmetno omejujejo svobodo, in knjižničarjev, ki se držijo teh pravil kot pijanec plota. Avtorica se npr. sprašuje o pomenu razlik med izpostavami in enotami. Če bi knjižnice jezik, v končni fazi pa tudi delovanje, približale človeku, bi pridobile na popularnosti.

Toda navsezadnje knjižnice težko primerjamo z drugimi vrstami storitvenih dejavnosti. Računalniški katalogi omogočajo samostojno delo uporabnikov, hkrati pa so uporabnikom na voljo informacijski strokovnjaki. Obstajata namreč dve diametralno nasprotujoči si vrsti uporabnikov: tisti, ki bi vse najraje naredili sami in brez posredovanja knjižničarja, ter tisti, ki bi radi celotno delo prepustili knjižničarju. Problem nastane, ko tisti, ki bi radi vse naredili sami, pristopijo k informacijskemu pultu. Če bi avtorica prispevka želela priti do določene knjige, bi lahko uporabila tudi COBISS. Možno je, da je

COBISS nerazumljiv za nekoga, ki je prvič v knjižnici. Toda za nekoga, ki knjižnico obišče večkrat, uporaba računalniškega kataloga le ne bi smela biti čista neznanka. Morda bi knjižničarji v opisanih primerih naredili boljše, če bi avtorici pokazali, kako se uporablja COBISS. Toda bojim se, da bi tudi v tem primeru našla dovolj argumentov za napad na knjižničarje. Morda bi kdo bolj zloben pripomnil, da se vse težave modernega knjižničarstva (pa ne samo v Sloveniji) začnejo pri neustreznih uporabniških vmesnikih računalniških katalogov.

Dejstvo, da knjižničarji nismo vedno najbolj profesionalni, je zaskrbljujoče, in prav je, da se tega problema zavedamo in ga skušamo odpraviti z ustreznim ozaveščanjem oziroma izobraževanjem. Po drugi strani pa moramo napraviti dovolj, da na ustrezen način našim uporabnikom predstavimo omejitve naših sposobnosti in našega dela. S tem bodo vzpostavljeni pogoji za bolj pristne in obojestransko koristne odnose med uporabniki in knjižničarji.

Jan Pisanski
asistent na

Oddelku za bibliotekarstvo,
informacijsko znanost in knjigarstvo
Filozofska fakulteta,
Univerza v Ljubljani

IFLA SATELLITE MEETING ON RDA: RESOURCE DESCRIPTION AND ACCESS

8. avgust 2008, Québec, Kanada

POROČILA

Ena od petnajstih satelitskih konferenc, ki so jih organizirali v okviru 74. konference IFLA, je bila namenjena novemu anglo-ameriškem katalogizacijskemu pravilniku *RDA: Resource Description and Access*, ki so ga pripravili z namenom, da bi postal mednarodni katalogizacijski pravilnik.

Barbara Tillett iz Kongresne knjižnice v Washingtonu je v uvodnem predavanju predstavila anglo-ameriške katalogizacijske pravilnike in razloge za nastanek novega pravilnika RDA, ki je namenjen digitalnemu okolju in temelji na konceptualnih modelih FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records)¹ in FRAD (Functional Requirements for Authority Data) ter na novih mednarodnih katalogizacijskih načelih², ki bodo nadomestila *pariška načela* iz leta 1961.

Tema večine predavanj je bila struktura in vsebina RDA, načrti po izidu RDA ter demonstracija RDA.

Komisijo, ki je odgovorna za posodabljanje anglo-ameriških katalogizacijskih pravil (Joint Steering Committee for Development of RDA (JSC), prej Joint Steering Committee for Revision of AACR (JSC)), sestavljajo strokovnjaki iz šestih največjih anglo-ameriških nacionalnih knjižnic in bibliotekarskih združenj. Osnutek novega pravilnika (*AACR3 – Anglo-American Cataloguing Rules*, 3. izd.) so dokončali decembra 2004, naslednje leto pa so se na podlagi številnih pripomb in komentarjev odločili, da bi bil primernejši pravilnik, namenjen digitalnemu okolju. Pravilnik so preimenovali v *RDA: Resource Description and Access* in ga dokončali oktobra 2008. Pravilnik bo predvidoma izšel v tretjem tromesečju naslednje leto (samo spletna izdaja), leta 2010 pa se bodo začele priprave na implemen-

tacijo.

RDA vsebuje navodila za navajanje bibliografskih in normativnih podatkov, v prihodnosti nameravajo vključiti še navodila za navajanje drugih podatkov (npr. podatkov za trajno ohranjanje gradiva, podatkov, ki jih uporabljajo v muzejih itn.). Glavno besedilo je razdeljeno na deset poglavij, prva štiri določajo attribute, ki jih lahko uporabimo za opis posameznih entitet, ostalih šest pa določa odnose med entitetami. Glede na potrebe knjižnice je možen tudi izpis po območjih ISBD.

Za udeležence konference, ki smo prišli iz držav, v katerih uradni jezik ni angleščina, je bilo še posebej zanimivo predavanje Andersa Cata, predsednika Sekcije za katalogizacijo pri IFLA, ki je predstavil odziv mednarodne skupnosti na RDA. Poudaril je, da je pobuda za nastanek mednarodnega pravilnika pozitivna, vendar je RDA v osnovi še vedno anglo-ameriški pravilnik. Mnogi strokovnjaki za katalogizacijo menijo, da bi mednarodni pravilnik morali pripraviti v okviru IFLE, osnova zanj naj bi bila nova mednarodna načela, upoštevali pa bi tudi modela FRBR in FRAD, morda celo FRSAR (Functional Requirements for Subject Authority Records).

Vsi prispevki, ki so bili predstavljeni na konferenci, so dostopni na <http://www.collectionscanada.gc.ca/jsc/rda.html#presentations>.

Irena Kavčič

Narodna in univerzitetna knjižnica

1 Slovenski prevod: Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise (FZBZ).

2 Nova mednarodna katalogizacijska načela (Statement of International Cataloguing Principles) so oblikovali na prvi konferenci strokovnjakov za katalogizacijo leta 2003 v Frankfurtu (1st IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code – IME ICC), v naslednjih štirih letih so jih dopolnjevali na regionalnih srečanjih v Buenos Airesu, Kairu, Seulu in Durbanu. Načela bodo predvidoma izšla konec leta 2008.

POROČILA

FRANKFURTSKI KNJIŽNI SEJEM

17. -19. oktober 2008

Letos je frankfurtski knjižni sejem, največji in najpomembnejši knjigotrški sejem, praznoval šestdeseto obletnico obstoja. V tem jubilejnim letu je organizator privabil več kot 283.000 obiskovalcev.

Na sejmu je bilo nad 7.400 razstavljalcev iz 108 držav sveta. V trinajstih dvoranih so predstavili čez 391.000 naslovov knjig in drugih medijev, vse to na površini 350.000 m².

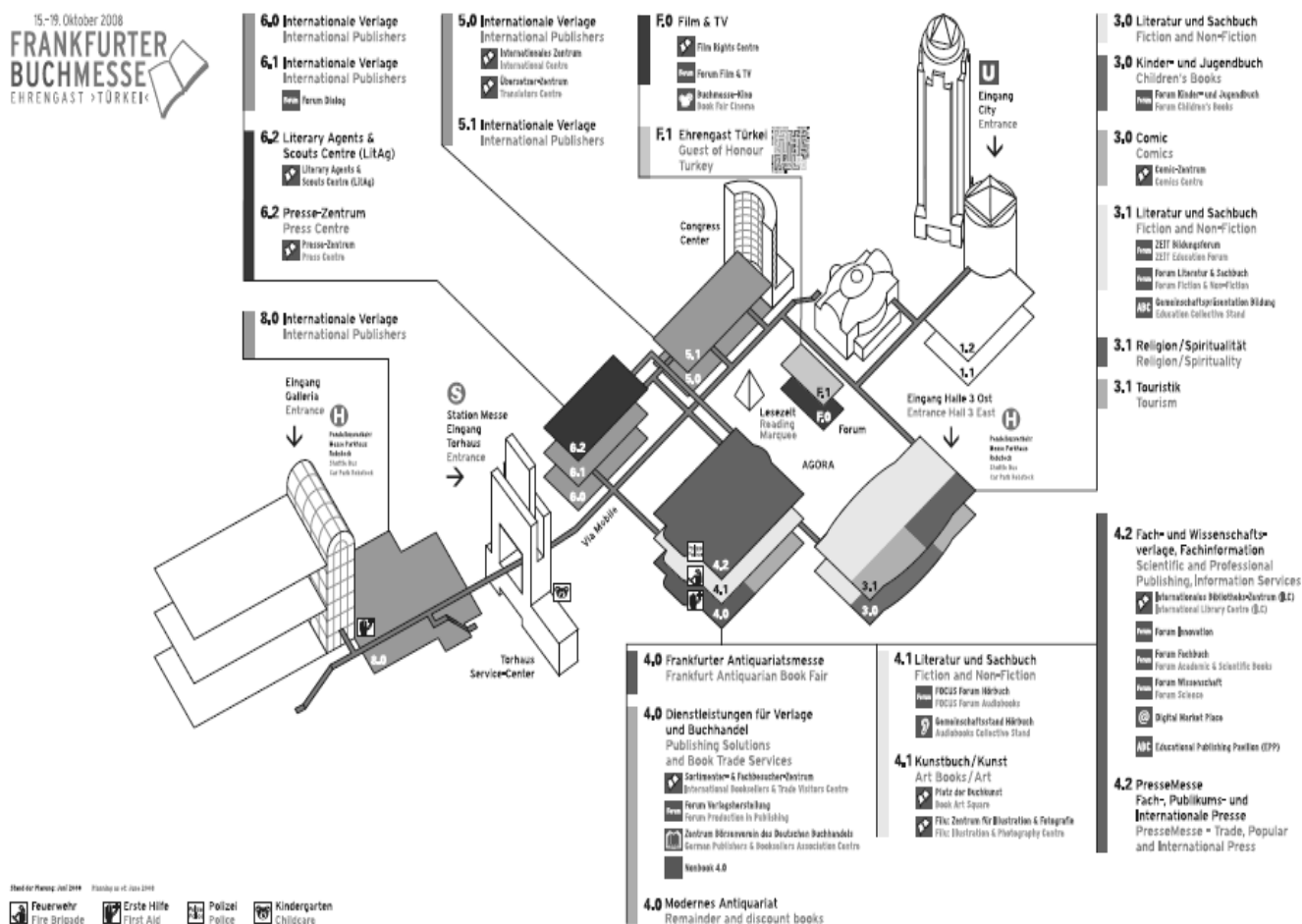
Letos je bila častna gostja Turčija, ki je z geslom »Presenetljivo barvito« odlično predstavila založniško dejavnost več kot stotih založb, književnost, umetnost, glasbo, fotografijo, arhitekturo, skratka turško kulturo v

najširšem pomenu besede, tako na sejmskem prostoru, kot v mestu Frankfurt. Na sejmišču, v knjigarnah in v knjižnicah so turški avtorji, prišlo jih je čez tristo, brali svoja dela. V operi so predstavili tradicionalno glasbo in ples. V galerijah so bila razstavljena izbrana slikarska in kiparska dela turških umetnikov, v Arhitekturnem muzeju pa so bile razstavljene makete, načrti in slike mošej. Spremljali smo lahko tako imenovane poulične dejavnosti in poskušali turške kulinarične izdelke. Turčija je častno mesto za promocijo svoje dežele, kulture, navad in običajev odlično izkoristila. Predstavljeno je bilo celo turško rokodelstvo, med drugim tehnika marmoriranja Ebru, ki jetradici-

Slika 2: Častna gostja Turčija
(vir: <http://www.fanafilah.ch/medien/images/big/Buchmesse.jpg>)

onalna turška in islamska umetnost. Uporabljali so jo za okras kaligrafije, platnic bogato vezanih knjig. Okvirjali in razstavljali so jih tudi kot slikarska dela. Ebru pomeni oblake in opisuje umetnikov notranji svet. Posebno letošnjega sejma je bila

Slika 1: Frankfurtski knjižni sejem
(vir: <http://www.splashcomics.de/php/messen/bilder/>)

povezava med knjigo in filmom, saj »vsak dober film sloni na dobri knjigi«. Na to temo so potekale razprave, seminarji in delavnice. Predstavljena je bila vrsta strokovnih del o filmu, televiziji, igralcih, režiserjih. V dveh kinodvoranah pa so se v času sejma vrteli tematski filmi. Tudi tu je uspešno sodelovala Turčija.

Naslednja posebnost sejma je bila Sony-jeva predstavitev vedno bolj popularnega medija, Blu-ray diska. O tem mediju pripravljamo strokovni članek, ki bo objavljen v eni izmed prihodnjih števil revije Knjižničarske novice.

Amazon, poznan kot on-line knjigo-tržec, se je podal še na področje bralnikov. Njegov bralnik Kindle je narejen z namenom, da zapolni praznino pri uporabi elektronskih knjig na podoben način, kot je podjetju Apple uspelo z iPodom in spletno trgovino iTunes. Na bralnik je mogoče shraniti do 200 knjig iz trenutne ponudbe Amazona, ki obsega preko 170.000 naslovov. Naprava je popolnoma samostojna, knjige lahko nalagamo preko mobilnega telefona ali preko računalnika.

Vizualno predstavitev si lahko ogledamo na:

http://www.fr-online.de/in_und_ausland/kultur_und_medien/literatur/buchmesse_2008/1614005_Neue-Leseangebote-fuer-eBooks.html

Vzpodbuden je bil forum za mlade bralce. Poudarek je bil na veselju do branja. Izjemno veliko knjig, tudi kičastih (Italija, ZDA, Poljska...), za vse starosti, je po vsebini pokrivalo področja, ki naj bi danes mlade zanimala in jih privabljala k branju. Vsebine so bile dostopne na vseh mogočih medijih, tiskanih, analognih, digi-

Slika 3: Obiskovalci sejma

(vir: <http://www.buecher-wiki.de/uploads/BuecherWiki/halle3.jpg>)

talnih in elektronskih.

Na francoskem razstavnem prostoru je bil predstavljen letošnji Nobelov nagrajenec za literaturo Jean Marie-Gustave Le Clezio. Prav tako je bil na sejmu predstavljen pregled del nemških avtorjev, nominiranih za knjižno nagrado 2008.

Preko trideset založnikov iz Italije, Nizozemske, Avstrije, Francije, Madžarske in Amerike je predstavilo raritete iz svojih antikvarnih zbirk.

Na sejmu so imele pomembno mesto zvočne knjige, ki jih je predstavljalo šestdeset založb, pretežno iz Nemčije. Kot bralci besedil se pojavljajo znana imena iz filmskega sveta.

Zvočne knjige so pokrivalo področja od otroške literature do literature za odrasle. Izpostavljena so bila promo-

cijska dela za ljubitelje kriminalk, ljubezenskih romanov in znanstvene fantastike. Prav tako so bila predstavljena nekatera poljudnoznanstvena dela.

Kar precej je bilo ponudnikov stripov.

Za sproščeno vzdušje so poskrbeli v pravljичne junake preoblečeni otroci in mladostniki in so zato imeli prost vstop. Posrečeno vabilo mladim med knjige.

Iz leta v leto vse več prostora zavzemajo stenski koledarji. Preko sto založb je razstavilo več kot tisoč koledarjev, tematsko razdeljenih v dvaindvajset skupin, od umetnosti, arhitekture, preko narave, živalskega sveta in vrtov do humorja, otroških koledarjev, pokrajinskih motivov do erotike.

Forume o različnih temah, kot so: poljudnoznanstvena literatura, s knjigo v roki, prihodnost medijev, zvočna knjiga, e-knjiga, film in glasba in druge, je bilo v kratkem času nemogoče spremljati.

Slovenski založniki so bili na sejmu neenotni, neopazni, oblikovno nezanimivi. V isti dvorani so jih zasenčili z lepo oblikovanimi stojnicami, predstavitvami knjižnega in neknjižnega gradiva, s promocijskimi materiali in tudi s predstavitvami nacionalnih knjižnic Hrvati, Poljaki, Litvanci in drugi.

Na kratko naj še omeniva promocijske materiale. Letošnja ponudba je bila osredotočena na bogato oblikovane vrečke iz papirja, redke so bile iz blaga. Sledili so obsežni katalogi, zgibanke različnih oblik in velikosti z osnovnimi podatki o založbah, njihovih dejavnostih, najuspešneje prodanih delih in/ali s podatki o delih, ki jih bodo založbe izdale v letu 2009. Kazalke in promocijske razglednice so bile izjemnih oblik, živahnih barv in na večini so bila napisana različna sporočila, tudi spodbude k branju. Svinčniki in kemična pisala so stalnica sejma. Marsikatera založba je

ponujala ali prodajala plakate. Med prodajnimi pripomočki za branje so bila svetila, lupe in stojala za knjige. Za otroke pa so prodajali literarne junake iz stekla, gline in/ali blaga.

Doživeti frankfurtski sejem je resnično nekaj posebnega in izjemnega.

Mateja Ločniškar-Fidler
Mestna knjižnica Ljubljana,
Knjižnica Bežigrad
in
Slavica Vinčec
Mestna knjižnica Ljubljana,
Knjižnica Otona Župančiča

POROČILA

JESEN V BEOGRADU

Letošnji, že 53. po vrsti, mednarodni Beograjski knjižni sejem je potekal med 20. in 26. oktobrom. Na njem se je predstavilo 820 založnikov iz Srbije in tujine. Poleg založb iz EU, držav nekdanje Jugoslavije in Japonske, ki je bila častna gostja letošnjega sejma, so bile prisotne tudi založbe iz Kanade, ZDA, Kitajske, Brazilije, Angole, Rusije, Irana, Izraela in Švice. Prvič pa so se predstavili založniki iz Danske in Ukrajine. Poleg založnikov so se sejma udeležile tudi avtorske agencije iz Francije, Italije, Turčije, Kanade, Ukrajine, Grčije, Rusije in Nemčije. Na sejmu so se predstavili tudi kulturni inštituti Italije, Francije, Nemčije, Španije in Avstrije.

Slika 1: Beograjski knjižni sejem
(foto Damjana Vovk)

Sejem je otvoril srbski akademik in književnik Dragoslav Mihailović, v imenu Japonske pa je prisotne nagovoril japonski pisatelj Natsuki Ikezawa. Poleg samega sejma knjig, ki je bil postavljen na 20.000 m² se je več kot 35.000 obiskovalcev v sedmih dneh lahko udeležilo katere od šestih tematskih konferenc, si ogledalo katero od devetih razstav, ali so se udeležili 4. srečanja bibliotekarjev in založnikov Srbije ali pa 2. srečanja prevajalcev in izdajateljev.

Poleg ogleda knjižnega sejma sva obisk Beograda izkoristili tudi za ogled Narodne biblioteke Srbije, kjer naju je gostila Ivana Nikolić, in knjižnice Srpske akademije nauka i umetnosti (SANU), kamor naju je povabila Sanja Stepanović-Todorović.

O Narodni biblioteki Srbije smo v Knjižničarskih novicah že pisali (št. 11/12, leto 2004). Zato tokrat jo tokrat omenjamo le na kratko. Zgradba Narodne biblioteke Srbije je bila postavljena leta 1972 in danes ne zadostuje več potrebam uporabnikov 5 milijonskega fonda knjižnice. Za izboljšanje pogojev shranjevanja gradiva so l. 2005 renovirali skladiščne prostore knjižnice, streha in zunanost knjižnice pa sta bila obnovljena l. 2006. Prenova uporabniških prostorov se je pričela l. 2007, končana pa naj bi bila prihodnje leto. V tem času gradivo, razen redkih izjem, uporabnikom v knjižnici ni dostopno, mogoče

Slika 2: Renovacija uporabniških prostorov
(foto Damjana Vovk)

pa si ga je izposoditi medbibliotečno.

Kljub obsežni renovaciji zgradbe strokovno delo v knjižnici poteka naprej. Nadaljujejo tudi z retrospektivno konverzijo listkovnega kataloga in izgradnjo digitalne knjižnice, ki si jo lahko pogledate na: <http://www.digital.nbs.bg.ac.yu/scr>.

Fond knjižnice SANU obsega 1.300.000 enot gradiva z vseh področij znanosti in umetnosti. Med drugim so to vsa dela SANU in njenih inštitutov, izdaje tujih akademij

znanosti in umetnosti, slavističnih centrov ipd. Poleg tega knjižnica zbira in hrani dokumentacijo o življenju in delu članov Akademije in izdeluje njihove osebne bibliografije. Pohvali pa se lahko tudi z naslednjimi zbirkami:

- zbirko starih in redkih knjig,
- zapuščinami,
- kartografsko zbirko,
- zbirko referenčne literature,
- zbirko mikrofilmov,
- fototeko in
- zbirko periodike.

Knjižnica je namenjena predvsem članom akademije, uporabljajo jo lahko tudi drugi uporabniki, vendar se morajo prej včlaniti v knjižnico. Članstvo je brezplačno, gradiva pa si ni mogoče izposoditi na dom. Računalniški katalog gradiva trenutno še ni javno dostopen, je pa ena prioriteten nalog knjižnice da to postane, saj želijo predstaviti svojo zbirko širšemu krogu uporabnikov.

Valerija Žagar
in

Damjana Vovk
Narodna in univerzitetna knjižnica

KONFERENCA »PUBLIC LIBRARY AUTHORITIES CONFERENCE« V LIVERPOOLU 8. – 10. oktober 2008

POROČILA

Na konferenci »Public Library Authorities Conference« se vsako leto srečajo odgovorne osebe za splošne knjižnice v organih lokalne samouprave po Veliki Britaniji (»library authorities«), izmenjajo dobre prakse in usklajujejo strategije, ki bodo usmerjale delo knjižnic. V tem kratkem poročilu predstavljam najbolj zanimive referate.

Kot prvi govorec je **Mike More**, izvršni direktor Westminster City Council, govoril o pogledu lokalne samouprave na knjižnice. Govoril je o spreminjanju vlog oziroma dinami-

ki znotraj upravne strukture, kjer se pristojnosti ločujejo združujejo in spet delijo. Poleg spremenljivosti konteksta opaža tudi velik pritisk na vire. Uporabniki imajo visoka pričakovanja, lokalna samouprava pričakuje storitve, ki bodo sprejele izzive okolja. Od knjižnic pričakuje, da bodo prispevale k reševanju problemov lokalnega okolja, ne pa branile obstoječe pozicije. Izzive za knjižnice vidi v pridobivanju ne-uporabnikov, v oblikovanju strategij za doseg populacij in odzivu na spremenjene informacijske navade mlajše populacije. Podčrtal je vlogo knjižnice tudi

kot varnega prostora za deprivilegirano populacijo. Kot aktualne probleme v svojem okolju za knjižnice je navedel reševanje problema nezaposlenosti, zatem nudenje prostora in vlogo nacionalnih institucij v lokalnem okolju. Omenil je tudi trend k racionalizaciji poslovanja, kjer bi se podporne dejavnosti združevale na višjem – regionalnem okolju, na lokalni ravni pa bi obdržali dejavnost namenjeno neposredno uporabnikom.

V imenu **Angele Sheehan** je ga. **Davies** predstavila delo z mladostni-

ki, ki imajo težave pri vključevanju v življenje oziroma družbo v sklopu vladnih strategij oziroma programov »Aiming high« in »Every Child Matters«. Cilj programov je med drugim tudi omogočiti boljši dostop do kulture z investicijami v nove prostore. National Youth Libraries Board kot koordinacijsko telo združuje različna ministrstva, nevladne organizacije, strokovna združenja, predstavnike lokalne samouprave itn. (digbig.com/4wfbv). Knjižnice naj bi mladim omogočale sodelovanje pri oblikovanju storitev, prostovoljne zaposlitve, razvoj za aktivno državljanstvo, formalno in neformalno podporo za izobraževanje, prost dostop do varnega fizičnega in virtualnega prostora v lokalni skupnosti, dostop do relevantne zbirke knjižničnega gradiva in informirale o izobraževanju, usposabljanju ter poklicnih možnostih.

Simon Parker iz Leicestra je predstavil sodelovanje knjižnice v državnem projektu »Welcome to your library«, ki je bil namenjen povezovanju splošnih knjižnic z begunci in prosilci za azil (<http://www.welcometoyourlibrary.org.uk>). Knjižnice so navezale stike z uporabniškimi skupinami preko prostovoljcev iz njihovih vrst, ki so tudi delali v knjižnici. Uporabnikom so nudili nasvete, prostor za njihove dejavnosti itn.

Brian Gambles je govoril o projektu gradnje knjižnice v Birminghamu, ki spada v sklop projekta revitalizacije in ponovne izgradnje mestnega središča. Njihova ambicija je postati ena največjih in najboljših splošnih knjižnic na svetu z bruto površino okoli 31.000 m². Locirana bo v skupni zgradbi z gledališčem. Posebej je

izpostavil vlogo nove knjižnice, ki bo gradila ekonomijo znanja, vlagala v otroke, mladino in družine ter promovirala kulturo lokalne skupnosti in kulturno dediščino. **Penny Shapland** in **Britta Heyworth** sta govorili o javno-zasebnem partnerstvu, o koristih za knjižnic in zasebni sektor.

Jane Davis je predstavila projekt »Get Into Reading«, kjer se knjižnice povezujejo z javnim zdravstvom. Gre za pomoč ljudem s težavami v duševnem ali fizičnem zdravju oziroma socialno izključenim preko bralnih skupin. Udeležence konference je nagovoril tudi britanski minister za kulturo. Po njegovem mnenju internet še zdaleč ne pomeni smrti splošnih knjižnic, te so pravzaprav odgovor na internet. Predstavljajo mesto za skupnostno socializacijo, namesto interneta, ki pomeni samotarski način socializacije. Tako naj bi knjižnice namesto priljubljene storitve »My Space« ponudile »Our Space«. Podčrtal je pomen knjižnic kot varnega javnega prostora in njihovega pomena za neformalno učenje. Omenil je potrebo po boljšem odzivanju na potrebe lokalne skupnosti npr. daljšem odpiralnem času in nov trend k lokacijam splošnih knjižnic v zgradbah skupaj z drugimi storitvami oziroma ustanovami.

Andrew Kelly je predstavil projekt za promocijo branja »Bristol Great Reading Adventure« in pridobljene izkušnje v šestih letih. Gre za velik projekt, saj sodeluje 350 knjižnic, vsako leto poteka na drugo temo, brezplačno razdelijo 50 000 izvodov knjig, potekajo pa seveda še tudi druge aktivnosti. **Stephen Page**, direktor založbe Faber Books je govoril o nujnosti dogovora glede avtorskih pravic med knjižničarji in založniki

ob skorajšnjem prodoru in začetku množične uporabe bralnikov za elektronske knjige.

V sklopu obiskov knjižnic sem si ogledal North City in East City Library v Manchesteru. Obe sta združeni knjižnici, ki združujeta splošno knjižnico in knjižnico višjega strokovnega izobraževanja (»college«). Pokrivata manj razviti področji mesta. Predstavljata predhodnico načrtovanega večjega vala novih združenih knjižnic, ki jih nameravajo ustanavljati v različnih delih mesta. Mesto bo prispevalo zemljišče, zgradbo pa bo financiral zunanji partner, rešitev je tako stroškovno zelo sprejemljiva.

Steve Clayton iz podjetja Microsoft je predstavil primer aplikacije tehnologije Silverlight, zanimive za predstavitev digitaliziranega gradiva in tudi storitev Photosynth (<http://memorabilia.hardrock.com>, <http://photosynth.net>). **Mary Moss** je govorila o različnih možnosti uporabe spletnih storitev za podporo samostojnemu izobraževanju npr. uporabi spletnega dnevnika za spremljanje napredka lastnega učenja, ustvarjanje lastnega socialnega omrežja z orodjem Ning in uporabo orodij za izmenjavo spletnih zaznamkov (delicious). **Claire Scott** iz East Renfrewshire LIS pa je opisala uporabo interaktivnih spletnih storitev t.i. spleta 2.0, ki omogočajo knjižnici ustvariti lokalno virtualno skupnost, tako so uspeli pridobiti prej najmanj zastopano populacijo v knjižnici namreč moške v starosti od 25 do 34 let. Uporabljajo socialno omrežje Facebook, načrtujejo pa postavitev domoznanskega wikija in pa spletnih dnevnikov za bralne skupine. **David Potts** pa je v zadnjem referatu predstavil akcijski načrt MLA za splošne

knjižnice »Framework for the Future«. Govoril je o prehodu splošnih knjižnic v akademsko omrežje JANET, vzpostavitvi enotnega sistema avtentikacije za vse uporabnike splošnih knjižnic, enotni knjižnični

izkaznici za vso državo itn. Omenjal je tudi enotno vstopno točko splošnih knjižnic, ki bi na državni ravni nudila določene storitve npr. naročilo knjig, dostop do digitalnih dokumentov, informacijske službe itn. Vseka-

kor pa razmišljajo o spletnih storitvah kot dopolnilu obstoječih storitev.

Gorazd Vodeb

Center za razvoj knjižnic pri
Narodni in univerzitetni knjižnici

MARE NOSTRUM

»Srečanja v knjižnici - Incontri in biblioteca«

Strokovna domoznanska srečanja v Osrednji knjižnici Srečka Vilharja Koper

POROČILA

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper je od 3. marca do 24. aprila letos uspešno izpeljala svoj doslej najzahtevnejši organizatorski podvig in pripravila niz strokovnih srečanj s pomenljivim skupnim naslovom *Mare nostrum*. Tega simpozija z izrazito domoznansko - z morjem povezano tematiko, se je udeležilo nad sto predavateljev iz treh dežel ter številno občinstvo.

V letu medkulturnega dialoga je bil eden glavnih namenov prireditve osvestiti širšo javnost o tem, da so ljudje ob severnem Jadranu del pestre populacije, ki si v posameznem niso podobni samo v temperamentu, izražanju in gradnji bark, ampak tudi v petju, ostalih običajih ter predvsem v delu, s katerim se preživljajo. *Mare nostrum* je še en dokaz, da smo tudi Slovenci narod s tisočletnim pomorskim izročilom in da ima zgodba severnega Jadrana oz. Tržaškega zaliva skupno vodilno nit razpeto vzdolž obalne linije z morjem v glavni in povezovalni vlogi.

Mare nostrum je prinesel 36 dni srečanj, okoli 80 dogodkov, predstavljenih je bilo šest knjižnih prvencev, postavljene so bile štiri razstave. Pogledi na morje so bili zastavljeni z različnih zornih kotov: gospodarskega, pravnega, zgodovinskega, biološkega, etnološkega, z vidika književnosti, jezikoslovja, varstva okolja, ribištva, športa itd. Predavali so ladjedelniški in pomorski inženirji, biologi, zgodovinarji, kapitani, potapljači, slikarji..., predstavljeni so bili stari poklici, biološka pestrost (ribe, školjke) in ribolov, narečni izrazi, tradicionalna plovila, potniške ladje in celo razbitine na dnu morja. Spregovorili so že o pozabljenih običajih, o ljudski glasbi, predstavljena so bila likovna, literarna ter druga z morjem povezana dela. Ob podpori direktorja knjižnice **Ivana Markoviča** je bila organizacija tega *festivala medkulturnega dialoga*

Slika 1: Peter Štoka in Bruno Volpi Lisjak
(foto Vlado Bernetič)

v rokah mag. **Petra Štoke**, vodje Domoznanskega oddelka, sodelovali so še **Ljuba Vrabec**, **Laura Chersicola** in **Amalia Petronio** kot organizatorica vsebin italijanike.

Zakaj *Mare nostrum*?

Organizatorji so želeli prikazati zgodbo Tržaškega zaliva, kot jo pišejo Slovenci, Italijani in Hrvati na tem področju. Ime **Mare nostrum** (prev. Naše morje) se navezuje na rimsko obdobje, ko so celo Sredozemlje obvladovali Rimljani. Kot pravni pojem pa pomeni, da je njegova raba in izkoriščanje ovrednoteno in sankcionirano tudi v mednarodni (po)morski zakonodaji. Obenem je bilo zaznati tudi nenapisano dejstvo, da je morje lahko zaupano predvsem tistim, ki ga znajo ohranjati v vsej njegovi celovitosti. Je torej morje raziskovalcev, trajnostno osveščenih ribičev, graditeljev pristanišč, ladjarjev, potnikov, jadrancev, mornarjev... Izbor imena te prireditve je bilo vtakano tudi v sporočilu, da se je kljub padcu meja ta zgodba dogajali že veliko prej. *Mare nostrum* je tako v medkulturnem dialogu v knjižnici ustvarjal vzdušje sobivanja

in ugodne ustvarjalne klime ter odigral vlogo povezovalnega elementa vseh, ki jim je morje blizu.

Srečanja so se začela s predavanjem **mag. Mirjane Klotiča**, **Metke Likar** in **dr. Elene Twrdy** o pomenu pomorstva. Prikazali so, kako država skrbi za to področje z zakonodajo, z razvojem pomorstva in z izobraževanjem kadrov. Teh tem so se dotaknili tudi poslanec **dr. Marko Pavliha**, **Marjan Tončič** ter **Jelenko Švetak**, ki sta še posebej spregovorila o izobraževanju pomorščakov. Doktor pravnih znanosti **dr. Patrick Vlačič** je predstavil svojo novo knjigo *Pomorsko pravo I-II*, **mag. Mitja Grbec** pa referat o problematiki morskih pasov. Zanimive so bile njegove predavitve nekaterih značilnosti razmejitvenih sporov v Jadranskem morju ter posledice razglasevanja novih morskih pasov.

Morje je danes neločljivo povezano s turizmom, zato je o zgodovini turizma pri nas govoril **mag. Tomi Brezovec**, ki je pripravil tudi okroglo mizo o njegovem razvoju. Ribištvo se je prepletalo skozi precej dogodkov. Prve slovenske ribiče je predstavil **Franco Cossutta**. Slovenska avtohtona obala se razprostira med Žavljami in izlivom reke Timave, kjer so naši predniki 1.200 let nazaj postavili temelje slovenskega pomorstva. Uporabljali so čupe in na poseben - slovenski način lovili tudi tune. O Slovencih na morju sta predavala tudi kapitan in raziskovalec slovenskega pomorskega izročila **Bruno Volpi Lisjak** ter še direktor Pokrajinskega muzeja Koper **Salvator Žitko**. Arhivistka v Pokrajinskem arhivu v Kopru **mag. Deborah Rogoznica** je orisala razvoj ribje predelovalne industrije, ki je med vojnami postala ena glavnih gospodarskih panog tega območja.

Arheologinja Pomorskega muzeja Piran **Snježana Karija** je predstavila podvodne ostanke antičnih pristanišč ob Slovenski istrski obali in poudarila pomen projekta, ki bo omogočil zaščito najdišč. **Mag. Flavio Bonin** iz istega muzeja je sodeloval s prispevkom o vlogi galej v obmorskih mestih Slovenske Istre, **mag. Nadja Terčon** pa je predstavila knjigo »Z barko v Trst« kater obravnava razvoj pomorskega prometa med obalnimi mesti.

Franco Cossutta je govoril tudi o razvoju ladjedelništva in o že skoraj pozabljenih plovilih z našega morja, ki so bila glavno sredstvo prevoza, je predaval **Slobodan Simič Sime**. Predstavil je tudi svojo knjigo »Izginjajoča dediščina – batana«. To majhno, preprosto leseno plovi-

lo so nekoč imeli skoraj vsi Istrani, saj je zanje pomenilo preživetje. Razvoj velikih potniških ladij na razglednicah je orisal **Mitja Lamut**, ki je o tem napisal knjigo. Nič manj ni bila zanimiva predstavitev knjige **Srečka Gombača** z naslovom *Letala s sidrom*. Knjiga prikazuje razvoj manj znane letalske dejavnosti med obema vojnami v Portorožu.

O ohranjanju celovitosti morskega ekosistema je predaval **mag. Robert Turk**. Kljub izjemni majhnosti ima slovensko morje zavidljivo biološko raznovrstnost. O spremembah, do katerih prihaja v zadnjih letih, je govoril morski biolog iz Morske biološke postaje **dr. Lovrenc Lipej**, o ribicah babicah pa njegova kolegica **dr. Martina Orlando**. Gost iz Trsta **dr. Roberto Odorico** pa je predaval o uspehih izvajanja naravovarstvenih ukrepov v naravnem morskem parku »Riserva naturale marina di Miramare«. Pod morje je s predstavitvijo Potapljaškega društva PLK Koper popeljal tudi **Boris Vuga**. Društvo ima sekciji podvodnih fotografov in sekcijo za znanstveno raziskovanje. Njihov član **Nedjan Kastelic** je pripravil projekcijo svojih filmov o potopljenih čolnih, ladjah, podmornicah in letalih v Tržaškem zalivu.

Dr. Dušan Fabe in **Rok Sorta** sta se lotila predavitve slovenske pomorske terminologije, **Dr. Rada Cossutta**, **Suzana Giljanović** in **dr. Goran Filipi** pa kriških ribiških narečnih izrazov. Pomemben je bil tudi prispevek **Vinka Oblaka**, ki beleži morske toponime ribičev od Pacuga do skladišča soli Monfort v Portorožu. Umetnostna zgodovinarka **Duška Žitko** je s prizori pomorskih bitk, ladij in dogodkov na morju razkrila zbirko evropskega marinističnega slikarstva pri nas. Od kulturno obarvanih tem naj omenim še ljudsko glasbo, ki jo je predstavil etnomuzikolog **Dario Marušič** in znameniti muzikolog iz Vodnjana **Luigi Donora**.

O surfanju na morju je govoril edini slovenski profesionalni jadralec na deski **Tine Slabe**, ki se mu je s predstavitvijo pesniške zbirke pridružil jadralec **Karlo Hmeljak**, ob pripravah na Olimpijado v Pekingu.

Soline, cesarska mornarica, onesnaževanje...

Mag. Zdenka Bonin, zgodovinarka in geografinja, je obudila spomin na manj znane koprskesoline. O tem, kako je Fažana skozi čas in zaradi bližine nekoč zaprtih in sedaj elitnih turističnih Brionov spremenila identiteto, je govoril **Boris Koroman**. Med hrvaškimi udeleženci je

bil tudi **mag. Bruno Dobrič**, ki proučuje Avstro-Ogrsko mornarico na Hrvaškem in v drugih državah nekdanje monarhije. O bivalnih prostorih na trgovskih ladjah Kraljevine Jugoslavije je govorila **Bogdana Marinac** iz Pomorskega muzeja Piran, ki raziskuje življenje pomorščakov, njihovo prehrano, oblačenje, preživljanje prostega časa itd.

Mag. Valter Subana in **mag. Marko Perkovič** sta opozorila na problematiki onesnaženja našega morja in ukrepov za njegovo preprečevanje. Pester je bil tudi prispevek sodelujočih iz Italije. **Paolo Valenti** iz pomorske družbe Aldebaran iz Trsta je predstavil knjigo o Tržiški ladjedelnici ob stoti obletnici obstoja. Založniška hiša **Claudio Luglio** iz Trsta je za Mare nostrum postavila razstavo o plovilih v Tržaškem zalivu. Zgodovinar **Almerigo Apollonio** je spregovoril o vlogi tržaškega pristanišča, **Roberto Starec** o melodijah, biolog **Fabio Fiori** vzporedne zgodbe zahodnega in vzhodnega Jadrana »Un mare - Orizzonte adriatico«, glavni inšpektor za arhive v Furlaniji-Juljski pokrajini **Pierpaolo Dorsi** in književnica **Diana de Rosa** o ladijskih dnevnikih prve pomorske šole na Jadranu, ki je nastala pod Avstrijo v Trstu in je služila za zgled nastanku drugih. Tržaški upokojeni kapetan in pisec **Francesco Hlavaty** je predstavil uspešnico *La panchina*, **Alessandro Marzo Magno** je predstavil knjigo o beneških gondolah »La carozza di Venezia - La gondola« in ne nazadnje se je s publikacijo »El mar de Piran« predstavila Italijanska skupnost Piran.

Razstave in spremljajoče prireditve

Organizatorji Mare nostrum so omogočili tudi številne

Slika 2: Razstava Dušana Kmetica
(foto Vlado Bernetič)

razstave na različnih lokacijah. V avli koprške knjižnice je bila postavljena razstava o plovilih, ladjah, barkah, parnikih in ladjedelnicah v Tržaškem zalivu. Poleg manjših škverov v Piranu, Izoli in Kopru so bile predstavljene: ladjedelnica San Rocco v Miljah, San Marco v Trstu in tista v Tržiču, Monfalcone. Razstavo je izdelala in podarila tržaška založniška hiša **Claudio Luglio**.

Slika 3: Razstava Jana Simiča
(foto Vlado Bernetič)

V mladinskem oddelku je **Jan Simič**, študent biologije na ljubljanski univerzi, zelo uspešno razstavil in s posterji predstavil pestrost školjk in polžev v Jadranu ter drugih morij sveta.

V oddelku za italijaniko je piranski ribič in slikar – marinst **Dušan Kmetec** pripravil slikarsko razstavo z morskimi motiviki. Njegove slike so popestrile in olepšale prostor na Čevljarski ulici v Kopru, kjer so potekala srečanja Mare nostrum. V avli Osrednje knjižnice pa so bila postavljena na ogled tudi likovna dela in pisni izdelki z morskimi obarvanimi vsebinami otrok, učencev ter dijakov osnovnih in srednjih šol Obalno-kraške regije.

Vlado Bernetič

Morska biološka postaja Piran

vladimir.bernetic@guest.arnes.si

Reference:

Poročilo *Mare Nostrum*, Peter Štoka, Osr. knj. S.V. Koper, maj 2008

Različni viri v dnevnem tisku v obdobju domoznanskih srečanj v Kopru, 2008

POVABILO K
BRANJU

REFERENCE AND INFORMATION SERVICES IN THE 21ST CENTURY: AN INTRODUCTION

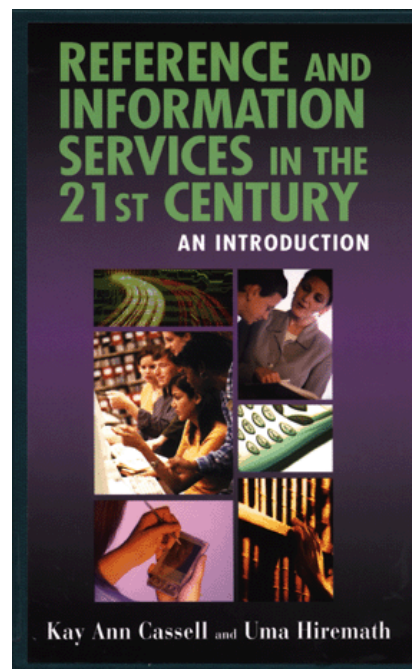
Kay Ann Cassell and Uma Heremath, Neal-Schuman Publishers, Inc., New York, London, cop.2006

Redkokdaj se zoprnemu bibliofilu dogodi, da bi mu praktično v naročje priletela knjiga, ki jo v tem trenutku najbolj potrebuje. In za katero le-ta kmalu ugotovi, da jo potrebuje še marsikdo drug. Že kratek očesni izlet preko kazala, indeksa, seznamov za nadaljnje branje je dovolj, da te prepriča v branje. S knjigami, ki niso prozne narave in ne težijo k literarnim nominacijam je večkrat križ. Nekako tako kot s kakimi kuharicami. Obstajata namreč le dve vrsti kuharic. Tiste, ki so neumno enostavne in ti ne ponudijo ničesar, kar bi te prepričalo v kuharijo. Resda ti nudijo kar precej učbeniških informacij o tem, kako speči to ali ono jed, vendar jim manjka nagovor, ki bi ti ponudil *raison d'être* glede tega, zakaj v osnovi sploh bi. In po drugi strani obstajajo kuharice, ki jih z veseljem vzameš v roke, ker je že na njihovi koži nekaj privlačnega in ker te kar naenkrat popade nevzdržna želja po kuhi. A te slednja kaj kmalu tudi zapusti, ker ni namenjena temu, da bi kuhal, temveč le od daleč opazoval kuhanje kot umetnost nekoga drugega, mimo tebe pa kot v hipu pozabljeni letijo izrazi za sestavine, ki jih še nikoli nisi slišal, kaj šele uporabil ali vedel, kako do njih. Nekaj podobnega je s strokovno literaturo skoraj na vseh področjih. Zato sem bil kar dolgo v dvomih, pa vendarle kmalu vesel, kajti v rokah sem držal učbenik in umetnost hkrati. In to je najboljši opis knjige *Reference and information services in the 21st century: an introduction*.

Delo prikaže vso večplastno dimenzijo poslanstva, ki ga opravljajo referalni, referenčni in informacijski oddelki po celem svetu. Prikaže vse tisto, kar mora vedeti referenčni knjižničar, ki se vsak dan ukvarja z najrazličnejšimi potrebami uporabnikov. Na učbeniški način obdela vse mogoče tipe vprašanj, ki se pojavijo in poskrbi za prve ter osnovne napotke glede tega, kako se je potrebno le-teh lotiti. Mimogrede navrže nekaj splošnih podatkov o zgodovini in na koncu vsakega poglavja poskrbi za izčrpno bibliografijo literature, ki je bila v dotičnem poglavju omenjena in tudi poskrbi za tiste, ki bi si želeli o temi poglavja nadalje izobraževati. In knjiga navkljub svoji neverjetni praktičnosti nikakor, niti za hipec ne zapade v banalnost lastne učbeniščnosti. Skozi ves čas namreč vzdržuje suspenz plemenitega poslanstva, ki ga knjižničarski duh nosi na svojih plečih. Vzdržuje obču-

tek, da je delo knjižničarja v referenčni službi nekaj, na kar moramo biti ponosni; da je pravzaprav umetnost, ki nikoli ni le obrt in zatorej nikoli v polnem priučljiva. Vseeno pa – vsaj tistim, ki natanko te stvari počnemo – priskrbi nasvete in podatke s takšno natančnostjo, da se v trenutku spomniš vseh peripetij, ki so te že doletele v opravljanju te službe.

Knjiga je obširna. Skoraj štiristo strani, razdeljenih na dvajset poglavij, vas, kot rečeno, popelje skozi čisto vse, kar je treba vedeti o referenčni službi v knjižnicah. Sprva nagovori glavne naloge, opredeljuje referenčni pogovor, ponudi zasilne izhode v najrazličnejših situacijah, priskoči na pomoč v telefonskem, osebнем ali spletnem pogovoru. Nato natančno analizira pojem odgovora, ki je pravzaprav najpomembnejši in osrednji element omenjene službe. Dobro prepozna notranje razločitve med odgovori in jih izpelje iz različnosti vprašanj ter vpraševalcev samih. Ponudi tudi seznam napak, na katere je treba biti pri odgovarjanju še posebno pozoren. Sledi obsežna vsebina namenjena najrazličnejšim pomagalom pri referenčni službi. Opredeli bibliografije, našteje vse tipe enciklopedij, indeksov, glavnih elektronskih virov in hkrati poudarja, da je ena najpomembnejših nalog skrb za izgradnjo, vzdrževanje in konstantno vrednotenje priročne referenčne zbirke, ki jo mora imeti vsaka knjižnica vedno pri roki. Glavni del knjige so poglavja, ki nagovarjajo različne tipe vprašanj in zanje ponujajo nasvete glede izbire pomoči v literaturi, virih in kriterijih za nakup najbolj smotrni orodij za odgovore nanje. Poseb-

no poglavje je namenjeno virom na spletu, prav tako vprašanjem glede nasvetov za branje (s čimer se najpogosteje verjetno srečajo v splošnih knjižnicah), prav tako je posebno poglavje namenjeno spodbujanju in izgradnji programov za izboljšanje informacijske pismenosti. Ob koncu se posveti tudi navodilom za ocenjevanje dela knjižničarjev v referenčnih oddelkih ter na splošno prikaže bistvo vodenja takšnih oddelkov. Zaključni pa v prijetni maniri, ki rešuje vprašanje potrebe po (referenčnih) knjižničarjih v prihodnosti. Navdih, ki je ob koncu ostal prisoten v meni, vam bodi zadosten dokaz, da vprašanje ne ostane nerazrešeno. Brez klasičnega srečnega konca, ampak z navodili za učenje.

In kdo naj jo prebere? V prvi vrsti vsi novopečeni bibliotekarji, ki bodo opravljali informacijske in referenčne storitve. Ti si boljšega učbenika ne morejo predstavljati. Nato vsi tisti, ki tam že delajo. Ti bodo našli rešitve za marsikateri problem, ki jih tare. Nadalje vsi vodje referenčnih oddelkov, ker bodo spoznali kriterije za razporeditev sredstev za delo v oddelku in načine, kako ločiti med pomembnimi in nepomembnimi problemi. Nato vsi

bibliotekarji nasploh, da bodo vedeli, kaj v resnici je pomen knjižničarja informatorja, umetnost referenčnega pogovora in kakšna (tudi banalna) vprašanja pridejo tam naproti. In ne nazadnje tudi vsi direktorji, vodje in ravnatelji knjižnic. Le-tem bo ta knjiga pomagala k spoznanju, da je knjižničar, ki dela v referenčnem oddelku ali pultu tisti, ki je prvi, pravi in neredko v resnici edini obraz knjižnice, v kateri dela.

Veliko knjig ima posvetila, ki že sama na sebi zgovorno pričajo o delu, ki ga beremo. Eden najboljših je tisti, ki ga je *Friedrich Nietzsche* zapisal v popotnico svojemu *Also sprach Zarathustra*, namreč pomenljivi "*Knjiga za vse in za nikogar*". V tem smislu, a vendar z optimizmom, dojemam tudi posvetilo knjige *Reference and information services in the 21st century: an introduction*: "Posvečeno tebi, neustrašnemu knjižničarju 21. stoletja." Neustrašnemu?

Tomaž Bešter

Narodna in univerzitetna knjižnica

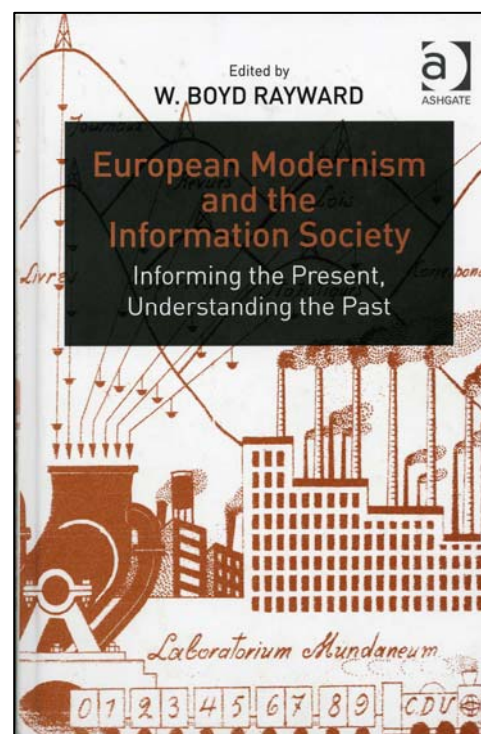
EUROPEAN MODERNISM AND THE INFORMATION SOCIETY

POVABILO K
BRANJU

informing the present, understanding the past
Rayward, W. Boyd. (ur.), Hampshire: Ashgate, 2008

Ali lahko bibliotekarstvo in informacijski znanost še kako drugače povežemo z modernizmom, kot le to, da ga kupčamo na police o kulturni ali umetnostni zgodovini? Pričujoči zbornik ne sodi le v te kupčke, temveč sodi v bazični korpus literature o razvoju dokumentalistike (predhodnice informacijske znanosti) in posredno tudi knjižničarstva, v kolikor se že ni mogoče izogniti polarizaciji našega področja. Namreč mnogi strokovnjaki opozarjajo, da na področju informacijske znanosti še vedno prevladuje ahistoričnost in nezanimanje za temeljne predpostavke področja, kar tokrat v svojem prispevku izpostavlja tudi eden izmed najbolj znanih raziskovalcev informacijske družbe F. Webster.

Vendar pa pričujoča zbirka referatov z istoimenskega posvetovanja postavlja še en izziv, saj za razliko od predhodnih bolj faktografskih poskusov, razvoj dokumentalistike umešča v evropski kulturni in intelektualni kontekst, zlasti prve polovice 20. stol. Točneje umešča v tehnološki modernizem in znanstveni management, z načeli o standardizaciji, načrtovanju, napovedovanju, in posledično v srčiko ideje o družbenem napredku. In navkljub manjši nejasnosti in težavam opredeljevanja modernizma, posebej v odnosu do pojma moderne, kot to priznava tudi urednik W. B. Rayward, zbornik s tega izhodišča nadalje utrjuje tudi predpostavko o pojavu zgodnje informacijske družbe v tem obdobju.

Recimo D. Muddiman trdi, da je vzpon javne znanosti z zahtevo po organizaciji znanja je nadalje odločilno vplivalo na invencijo, internacionalizacijo in institucionalizacijo pojma informacije, ki jo je pod okrilje prevzela še nastajajoča disciplina dokumentalistika. Medtem pa M. Buckland izpostavlja, da so dokumentalisti poskušali preseči omejitve bibliografij in knjižničnih zidov, zato so se povečini nagibali k razvoju in uporabi tehnologiji, reprodukciji dokumentov (mikrofiši), standardom (kataložni listki, katalogizacijska pravila), klasifikaciji, kontroli jeziki (UDK, indeksi) in iskanju (luknjane kartice, Boolovi algoritmi). O strmenju k učinkovitosti na podlagi razvoja statistike, se nadalje razpiše S. Fuller, ki z nekoliko bolj kompleksnim izhodiščem o znanju kot materialni dobri in knjižnici kot temeljni metafori (ang. root metaphor) povzame tudi predpostavke bibliometrije oziroma scientometrije in na koncu predlaga skromni preobrat v preštevanja citatov kot obliki glasov.

M. Buckland načenna tudi vprašanje razlik in podobnosti z ameriškim prostorom, namreč z večino predstavljenih prispevkov v zborniku se zavrne ustaljeno mišljenje, da je informacijska znanost povečini ameriška domena. O odnosu med ameriško in evropsko tradicijo bi na tem mestu bi vsekakor bolj pristajala, sicer drugje omenjena, misel nemškega raziskovalca P. Vodoska, ki zapiše, da so se v Evropi navduševali na ameriško racionalnostjo, v Ameriki pa nad evropskimi idejami, četudi te večkrat niso bile v praksi preizkušene. To se prepozna tudi pri adaptaciji DDC in navdušenost nad učinkovitostjo v ameriških knjižnicah in informacijskih centrih, kar je bila tudi pogosto točka spora med evropskimi dokumentalisti (zlasti nestrinjanje

tistih s področja humanistike), kar sta prikazala predvsem P. Uyettenhove in S. Van Petenghem, ko razkrivata življenje in delo Ferninanda van der Haeghena (1830-1913).

Avtorja opisujeta belgijskega univerzitetnega knjižničarja, ki je že pred P. Otletom predlagal ustanovitev urada za univerzalno bibliografijo. Njegova največja prispevka pa sta *Bibliographie Gantoise* in *Bibliotheca Belgica*. Prvi je bil pomemben pri raziskovanju še nastajajoče smeri krajevna zgodovina, ki ji je Van der Haeghen ponudil še ogromno zbirko drobnega tiska (»drobtinice zgodovine«). Drugi projekt pa je pomemben predvsem zaradi univerzalnosti in popolnosti. Njegovi bibliografski dosežki so bili revolucionarni zaradi dveh razlogov: timsko delo in uporaba kataložnih listkov - kartic (te so v evropskem prostoru že obstajale). Ob koncu 19. stol. je predlagal tudi evropski vzajemni listkovni katalog, s čimer je odprl pot ideji o dostopnosti evropskih knjižničnih fondov. Navkljub mnogim kritikam, ki jih je Van der Haeghen namenil P. Otletu, pa je slednji nazadnje dobil potrditev, vsaj kar se tiče univerzalne bibliografije.

In ravno Paul Otlet (1868-1944) je osrednji lik zbornika. »Oče« dokumentalistike in soustanovitelj (z H. La Fontaine) Mednarodnega inštituta za bibliografijo je knjižničarski srenji znan vsaj po projektu univerzalnega bibliografskega kataloga (do 1930 je bilo narejenih 16 milijonov zapisov), adaptaciji DDK v UDK, aplikaciji monografskega načela (ang. mono-

graphic principle) (seciranje informacije) in ambicioznem načrtu Svetovne palače (Mundaneum). V zborniku se najprej B. Frohmann ozre na dojetje »dejstva« (ang. fact) pri Otletu, saj ta ni poskušal le standardizirati strukturo (znanstvenega) dokumenta, temveč je s pravilno dokumentalistično metodo poskušal stabilizirati pomene, ki bodo predstavljali Univerzalno Knjigo – knjigo vseh dejstev. Pri tem je Otlet poudarjal, da so najbolj pomembna in pravilna (objektivna) naravoslovna dejstva. In, ker stabilizacija pomena ločuje bibliografsko klasifikacijo od vedno spremenljive klasifikacije znanja, Frohmann izpostavi tudi nekoliko pozabljeno Otletovo dediščino, da UDK zato ni bil zamišljen kot nadgradnja ali seštevke znanstvenih klasifikacij, temveč nadklasifikacija le-teh in ravno zato tudi edina pravilna klasifikacija.

Tragičnost Otletovega idealizma je seveda vprašanje moči pri stabilizaciji, ki sovпада tudi s (postmoderno)

Slika 1: Soba za katalogizacijo (fotografija iz zbornika, str. 15)

podobo današnje informacijske družbe. S tem vprašanjem se ukvarja prispevek Charles van der Heuvela, ki predstavi tezo o podobnosti med Otletovo reprezentacijo znanja in T.

Barnes-Leejevo vizijo semantičnega spleta, četudi slednja zavrača kakršnokoli hierarhijo ali centralizacijo struktur znanja. Avtor prispevka analizira modernistično arhitekturo in njene predpostavke načrtovanja, klasifikacije, abstrakcije, standardizacije in sinteze. Vsi instrumenti se namreč morajo združiti v konceptualni red. Tudi prispevek P. Chabard uporabi primerjalno analizo Otletovih idej, in sicer v odnosu do vizij škotskega sociologa in urbanista Patricka Geddesa (1854-1932). Chabard primerja konceptualne zasnove Geddesovega *Outlook Tower* in Otletovega *Mundaneum*, med konceptom stolpa in oble (globusa).

Druga osebnost zbornika je avstrijski filozof, sociolog in politični ekonomist Otto Neurath (1882-1945). Z dokumentalističnega vidika je ta zanimiv predvsem zaradi ideje univerzalnega sistema piktogramov (ISOTYPE), ki je v osnovi izhajala iz potrebe po enostavnem razumevanju statističnih podatkov. F. Hartmann najprej raziše proces standardizacije in načela poenostavljanja grafičnih podob. S. Nikolow nato izpostavi lete v slikovni enciklopediji kot novi obliki izobraževalnega pripomočka. Neurath je podobno kot Otlet razvijal idejo o svetovnem muzeju, ki bil podprt z najnovejšimi tehnološkimi produkti, kar poudari prispevek N. Vossoughiana. Ob tem predstavi Neurathovo zanimanje za razvoj vizualnih medijev, zlasti filma (ki je bil med delavskim občinstvom že popularen), in navdušenost nad oglaševalsko industrijo.

Mogoče nekoliko manj znani ali z dokumentalističnim gibanjem povezani projekti so predstavljeni v prispevkih T. Hapkeja, M. Krajewskega in A. Duffa. Prvi opiše »informacijsko gibanje« v Nemčiji in

Švici. Posebej se osredotoči na idejne zasnove institutov (npr. nemška *Die Brücke*) in njihovih akterjev (K. K. Bühler, W. Ostwalda), ki so se zanimali za nove oblike komunikacij (oglaševanje) in zapisovanja informacij. Prizadevali so se tudi za standardizacijo znanstvenih publikacij, kar je bilo npr. v Nemčiji uresničeno v okviru urada za tehnično in znanstveno poučne materiale. M. Krajewski pa opiše zanimiv projekt in življenje »papirnega parazita« F. M. Feldhausa (1874-1957), ki je bil eden izmed ustanoviteljev nove discipline: zgodovinopisja tehnologije. Zbiranje odrezkov, fragmentacija informacije - rezanje, lepljenje in razvrščanje na listke, v to kar danes razumemo pod »podatkovno bazo«, je predstavljalo pravo glorifikacijo sistema listkovnega indeksa. Medtem ko A. Duff izpostavi angleško *Fabian Society* in jih označi za »dokumentaliste socializma«. Avtor opiše njihova notranja razmerja in poglede na organizacijo družbe in socialni inženiring. V prispevku se razkriva tudi miselnost H. G. Wellsa (1866-1946), v splošni javnosti bolj znan po svojem literarnem opusu. Za dokumentaliste je zlasti zanimiva njegova ideja o »svetovnih možganih« (*World Brain*, 1938) oziroma svetovni enciklopediji, ki nadalje bolj podrobno predstavi prispevek W. B. Raywarda. Svetovni možgani, ki so bili predstavljeni na svetovnem kongresu knjižničarjev leta 1937, niso zanimivi le zaradi njihove modernistične utopičnosti s primesi nadzora, cenzure, temveč tudi zaradi Wellsove navdušenosti nad novo tehnologijo mikrofilma, ki naj bi zamenjal knjigo.

Posebno mesto v zborniku ima vsekakor ženska ikona dokumentalistike, francozinja Suzanne Briet (1894-1989). R. Day, tudi prevajalec njene ga najbolj znanega dela *Qu'est-ce que la documentation*, predstavi njeno teoreti-

čno razširitev in oddaljitve od Otletovega dela. Brietova podrobno utemelji koncept dokumenta in disciplino dokumentalistike umesti med nove kulturne prakse oziroma tehnike. Ob tem se Brietova pomembno zave, da je znanje vpeto v kulturno in družbeno produkcijo. Drugi pomembni Brietov prispevek v razvoju dokumentalistike pa je ta, da ne predvideva neko univerzalno bibliografijo, temveč raje skupek oziroma učinkovito mrežo institucij.

Na koncu ostane le še prispevek A. Blacka, ki se je edini nekoliko bolj posvetil »knjižničarskem delu«. Predstavlja delo L. S. Jasta in njegov vpliv na dejavnost osrednje knjižnice Manchester (1934), ki je med prvimi vpeljala mreženje knjižničnih storitev in ponudbe. Black ugotavlja, da je ideja o moderni univerzalni knjižnici sčasoma spoznana kot težko uresničljiva. Zato jo je zamenjala zamisel o piramidnem knjižničarskem sistemu, ki jo je moč prezentirati tudi z logistično fleksibilne, vertikalne postavitve skladišč, saj je moralo gradivo biti čim bližje bralcu.

Za zaključek našega prikaza ostane le še to, da poudarimo, da je zbornik tudi ilustriran. Objavljene so mnoge fotografije, ilustracije, načrti, zapiski, ki bralcu omogočajo še dodaten uvid v vsebino prispevkov. Skratka, pričujoči zbornik je v marsikaterem pogledu izredno pomemben in zanimiv, saj razgrinja mnoge »pozabljene« podrobnosti iz zgodovine informacijske znanosti in bibliotekarstva, tudi v odnosu s sorodnimi projekti.

Branka Badovinac
Narodna in univerzitetna knjižnica

RAZSTAVA STARIH HRANILNIKOV V MKI

Ob mednarodnem dnevu varčevanja, ki ga po vsem svetu praznujejo 31. oktobra, smo v Mestni knjižnici Izola ter v Osrednji knjižnici Koper pripravili razstavo starih hranilnikov, denarja, hranilnih knjižic in drugih predmetov, ki so povezani z varčevanjem. Lastnik zbirke je gospod Janez Janežič, zbiratelj starin iz Kopra, ki je razstavi v obeh knjižnicah tudi pripravil ter jima dal naslov **Vrednote oblikujejo človeka**.

Na razstavi v Izoli, ki je še posebej primerna za predšolske in šolske otroke, pa tudi za študente in zaposlene, posebno bančne in poštne uslužbenke, si lahko v dveh mesecih, kolikor bo trajala razstava, ogledate različne tipe zelo starih hranilnikov, hranilne knjižice, račune, fakture, pogodbe, bankovce, kovance, valute, proračunske pripomočke, žige ter priročne računalnike, ki segajo v obdobje od konca 19. stoletja do časa po 2. svetovni vojni.

Ob tej priliki je zbiratelj Janez Janežič zapisal: »Hranjenje, čuvanje in varčevanje vseh oblik virov, potrebnih za obstoj družbe in s tem civilizacije, je in bo predstavljalo izziv, ki so ga naši predniki bolj ali manj uspešno reševali in s katerimi se v vsakdanjem življenju soočamo vsi. V človeški zgodovini so skupnosti oziroma skupine ljudi na podlagi realiziranih viškov materialnih dobrin in potreb začele trgovati s soslednjimi skupnostmi. S tem so se ustvarili trgi za izmenjavo dobrin in trgovske poti. Velik mejnik v trgovanju je predstavljala uvedba denarja kot plačilnega sredstva, ki je povzročilo razmah valut, razvoj bančništva, razvoj ekonomije. Pri ustanavljanju bank v evropskih državah in v ZDA so varčevalci prejeli hranilnike v znak pozornosti in spoštovanja, banke pa so oglaševale moto **Hranilnik prinaša srečo**.«

Razstavljeni hranilniki so različnih oblik in iz različnih materialov (železo, pločevina, les, plastika, filc). Prav tako se po obliki, barvi, različnih tiskih in zaščitnih znakov razlikujejo tudi hranilne knjižice. »Po njih spoznamo čas, v katerem je banka delovala, njeno moč in ugled, geografsko ekonomske vidike družbe, v katerih je varčevalec živel in varčeval«, pravi Janez Janežič in nadaljuje: »Tudi fakture so pestrih oblik z različnimi grafičnimi rešitvami, ki fakturi kot plačilnemu dokumentu dodajajo tudi določene čustvene prvine. Razstavljeni so tudi primerki kovancev iz obdobja rimskega imperija, najdeni pri

Slika 1: Hranilniki

vasici Čentur, ter bankovci iz preteklih dni in današnjega časa. Zbral in razstavil sem tudi različne pripomočke, ki so jih v raznih panogah uporabljali za preračunavanje.«

Zanimiv je primerek hranilnika z napisom **Mal položi dar domu na altar**. Verz pripisujejo Simonu Gregorčiču, nastal pa naj bi v času narodne prebuje, ko so imele hranilnice še poseben pomen za usodo in razvoj slovenskega naroda.

Janez Janežič meni: »V današnjem času smo priče integracijam valut, zamenjavi hranilnih knjižic s plačilnimi karticami oziroma s *plastičnim denarjem*. Priča smo tudi globalizaciji trgov ter s tem postopnemu izpodrinjanju narodne zgodovine in identitete, ki je in je bila prisotna v bančništvu v naši deželi.«

Ob ogledu razstave lahko starši skupaj z otroki ali otroci sami rešite tudi **knjižno uganko** o varčevanju in denarju, ki smo jo pripravile knjižničarke mladinskega oddelka. Kdor bo pravilno odgovoril na vsa vprašanja, bo za darilo dobil knjigo in hranilnik v obliki delfinčka, ki nam jih je prijazno podarila **gospa Rožana iz izolske enote banke Koper**. Razstava bo na ogled do konca meseca novembra. Prisrčno vabljeni k ogledu razstav v Mestni knjižnici Izola in Osrednji knjižnici Srečka Vilharja v Kopru.

Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

EUROPEANALOCAL

PREDSTAVLJAMO

Pod okriljem evropskega programa eVsebinePlus ([eContentplus](http://www.europeanlocal.eu/)) je junija letos stekel projekt **EuropeanaLocal** (<http://www.europeanlocal.eu/>), del obsežnejšega projekta **Europeana**, evropske digitalne knjižnice, katere razvoj že nekaj let poteka v skoraj vseh državah Evrope.

Vsebinska evropske digitalne knjižnice so digitalizirani dokumenti evropskih nacionalnih knjižnic, arhivov, muzejev in avdiovizualnih arhivov, njeno vodilo pa je zagotoviti enotni dostop do digitalizirane evropske kulturne dediščine. Europeana razvija skupni večjezikovni portal, ki preko spleta omogoča iskanje po izjemno velikem številu digitaliziranih objektov, tj. filmskem gradivu, fotografijah, slikah, zvočnih posnetkih, zemljevidih, rokopisih, knjigah, časopisih in arhivskem gradivu na različnih lokacijah. Do leta 2010 bo evropska digitalna knjižnica uporabnikom omogočala dostop do 6 milijonov digitaliziranih objektov. Portal bo novembra 2008 otvorila evropska komisarka za informacijsko družbo in medije Viviane Reding.

EuropeanaLocal pa je rezultat naraščajoče potrebe, da bi evropska digitalna knjižnica vključevala tudi digitalizirano gradivo, ki ga hranijo knjižnice, muzeji, arhivi in galerije na lokalni in regionalni ravni. Njen cilj je torej, da preko Europeane postanejo dostopne tudi digitalizirane vsebine evropskih lokalnih in regionalnih kulturnih ustanov. Takšno sodelovanje pomeni povezovanje digitaliziranih objektov, ki so zelo heterogeni po vsebini, kraju in času nastanka, v enoten kontekst ter vzpostavitev

bogatih in kompleksnih integriranih servisov, ki bodo uporabnikom zagotavljali dostop do številnih kulturnih zakladov Evrope, medtem ko bodo dragocene digitalizirane zbirke in gradiva regionalnih ustanov lahko zaživele kot evropska kulturna dediščina v širšem pomenu.

Proces, ki poteka v okviru projekta EuropeanaLocal, predstavlja za Europeano pomembno dodano vrednost. Zagotovil ne bo samo izjemno število novih digitaliziranih objektov, temveč bodo prosto dostopne vsebine tematsko obogatene. Uporabniki jih bodo lahko iskali sistematično in preprosto (tudi preko drugih servisov – Googla, Yahooja, YouTubea itn.), tako predstavljene pa bodo zanimive za turizem, izobraževanje, genealogijo, humanistične študije, založništvo in druga področja.

V projektu sodeluje 27 evropskih držav z različnimi kulturnimi ustanovami, med njimi tudi Nacionalna in univerzitetna knjižnica, ki koordinira projekt za Slovenijo. Vanj je s svojimi vsebinami vključenih pet slovenskih knjižnic, trije muzeji in dva arhiva, kar pomeni, da bodo njihove digitalizirane zbirke vmeščene v širši kulturni kontekst Evropeane, in bodo tako dostopne neprimerno večjemu številu potencialnih uporabnikov.

Ker so digitalizirane vsebine shranjene na različnih medijih, v različnih formatih, opisane z različnimi metapodatkovnimi shemami, je ena izmed glavnih nalog projekta priprava orodij za zblíževanje metapodatkovnih modelov oz. konverzijo obstoječih metapodatkov iz lokalnih baz.

Delo bo potekalo v več stopnjah. Najprej se bodo preučile in analizirale razpoložljive vsebine, metapodatkovni modeli in pristopi k digitalizaciji v sodelujočih muzejih, arhivih in knjižnicah. Sledila bosta izbor in adaptacija obstoječih orodij, ki bodo olajšala sinhronizacijo in združevanje metapodatkov, predvsem vzpostavitev OAI-PMH repozitorijev, s sočasnim zagotavljanjem usposabljanja in tehnične podpore za implementacijo potrebnih sistemov. Nato bo potekalo preverjanje delovanja vzpostavljenega sistema in vrednotenje dobljenih rezultatov. V sklepnem delu bodo sledili oplajanje, diseminacija in promocija vsebin.

Ne glede na morebitne tehnične in druge ovire, ima proces, ki bo stekel v okviru projekta EuropeanaLocal, za Slovenijo velik pomen, saj bo vzpostavil natančen pregled nad stanjem na področju digitaliziranih zbirk in digitalizacije kulturne dediščine na regionalni in lokalni ravni. Nastal bo vzorčni model za konverzijo in agregacijo metapodatkov, utrdile se bodo smernice za izdelavo metapodatkovnih shem, predvsem pa bo spodbudil zavest o pomenu digitalne knjižnice in njeni prihodnosti. Evropski kontekst bo požlahtnil vrednost lokalnih digitalnih zbirk, njihova promocija pa bo dolgoročno pospešila digitalizacijo gradiva, ki predstavlja nacionalno kulturno bogastvo.

Petra Jager
sodelavka na projektu
EuropeanaLocal
Narodna in univerzitetna knjižnica

PREDSTAVLJAMO

EKSLIBRISI – TE ČUDOVITE MALE GRAFIKE IZ KNJIG

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto hrani v Posebnih zbirkah Boga Komelja eno najbogatejših zbirk ekslibrisov v Sloveniji. Zbirka šteje nad 3300 teh drobnih grafičnih umetnin, med katerimi prevladujejo tuji avtorji, zastopani pa so tudi številni slovenski avtorji, med njimi: Miha Maleš, Božidar Jakac, Jože Plečnik, Vladimir Lamut, France Slana, Marijan Tršar, Bara Remec, Elo Justin, Hamo Čavrk idr. Glede na lastništvo so v zbirki domači heraldični, tipografski, cerkveni in knjigarniški, ekslibrisi bibliofilov. Ker je zbirka resnično vredna ogleda, smo se odločili, da manjši izbor gradiva predstavimo na medregijskem portalu Kamra. Pri tem smo se zaenkrat posebej posvetili nekaterim redkejšim dragocenejšim primerkom ekslibrisov na Slovenskem kot tudi določenim vidnejšim slovenskim imenom tovrstne ustvarjalnosti. Razen redkih izjem vam zbirko predstavljamo iz domoznanskega zornega kota, kar pomeni, da smo se osredotočili predvsem na lastnike, avtorje in motive, ki so na tak ali drugačen način povezani z območjem širše Dolenjske.

V Novem mestu pa obstaja še ena izjemno dragocena zbirka ekslibrisov. Njen varuh je Frančiškanski samostan. Zato smo v sodelovanju s patrom Felicijanom Pevcem v našo virtualno predstavitev vključili tudi izbor iz njihove zbirke.

Ekslibris je lastniški znak v knjigi, navadno izdelan v grafični tehniki, z napisom *ex libris* (iz knjig, iz moje knjižnice), lastnikovim imenom in pogosto umetniškim motivom. Navadno je kot samostojen listič nalepljen na notranjo stran sprednjih platnic. V funkciji lastniškega znaka knjig v knjižnicah ga danes zamenjuje žig.

Ekslibrisi poleg lastništva sporočajo življenjsko vodilo lastnika knjige, njegovo filozofsko usmerjenost, posebna zanimanja in nagnjenja, skratka nosijo posebno simbolno sporočilo o lastniku, lahko tudi slikovno ponazarjajo njegovo ime ipd. Lahko so resni ali šalji, nastajali so

tudi ekslibrisi za posebna področja v knjižnicah, npr. za otroško literaturo, zgodovinske knjige, geologijo, celo erotiko itd. Najprej so se v vlogi ekslibrisa pojavljali večinoma ročni vpisi (vrisi) v knjige, sledili so jim heraldični (grbovni) ekslibrisi, tipografski (napisni) ter od 19. st. dalje moderni grafični ekslibrisi.

Prvi za slovenskega lastnika narejeni ekslibris je ekslibris dunajskega škofa in novomeškega prošta Jurija Slatkonje, izdelan v lesorezu med leti 1506 in 1513 in ohranjen v inkunabulah Dunajske dvorne knjižnice.

Najstarejši doslej znani ekslibris, izdelan in ohranjen na slovenskih tleh, je iz leta 1540 in pripada kranjski plemiški družini Apfaltrern. Velja za najstarejši primerek narisanega lastniškega znaka – grba pri nas, najdenega na platnicah medicinske knjige, ki jo hrani Semeniška knjižnica v Ljubljani.

Odličniki duhovskega stanu in samostanov ter plemiči na Slovenskem so si v 17. in 18. st. za svoje cerkvene, samostanske in graščinske knjižnice dali delat heraldične ekslibrise – svoje grbe v bakrorezu, jeklorezu, jedkanici (J. V. Valvasor, Peter Pavel Glavar, F. K. Taufferer, F. A. de Schell, Breckerfeld itd.). Še pred tem in sočasno z njimi so se pojavljali preprosti tipografski ekslibrisi z besedilom v okvirju in z ornamentom ali brez (ljubljski kanonik Luka iz Stične, 2. pol. 16. st., Frančiškanski samostan v Novem mestu, 18. st. itd.). Slednje so uporabljali zlasti v samostanih, v 1. polovici 19. st. pa tudi prvi slovenski meščanski lastniki knjižnic (Andrej Smole, Anastasius Grün). Značilno za ekslibrise tega časa je, da so znani njihovi lastniki, ne pa izdelovalci, razen v redkih primerih – npr. znana izdelovalca heraldičnih ekslibrisov v 2. polovici 17. st. sta bila Andrej Trost in Ivan Koch, bakrorezca v Valvasorjevi grafični delavnici, v 18. st. je znan avtor Simon Fokke. Sledilo je zatišje, v začetku 20. st. pa se je ponovno pojavilo zanimanje za ekslibris, in sicer pri zavednem slovenskem meščanstvu. Kronološko

gledano je to drugi sklop v razvoju ekslibrisa: razvrstitev po izdelovalcih oz. avtorjih, ki so večinoma po naročilu izdelali ekslibris za znanega naročnika – lastnika knjig. Tako se je začelo obdobje modernega grafičnega ekslibrisa, prvi izdelovalci so bili npr. Saša Šantel, Ivan Vavpotič, Maksim Gaspari, Hinko Smrekar idr. Po 1. svetovni vojni so tej zvrsti male grafike posvečali posebno pozornost slovenski študentje praške umetnostne akademije: Božidar Jakac, Ivan Kos, Miha Maleš. Povsem svojo smer je pri oblikovanju ekslibrisa ubral arhitekt Jože Plečnik, delno so mu sledili npr. Boris Kobe, Marjan Mušič, Gizela Šuklje idr. Po 2. svetovni vojni nastopi nova generacija slovenskih oblikovalcev ekslibrisa: Marijan Tršar, Vladimir Lamut, Tone Žnidaršič, Alenka Gerlovič in drugi, v zadnjem času npr. Ervin Kralj, Arpad Šalamon,

Stojan Batič...

Danes si svoj ekslibris omislijo le posamezniki bibliofili, knjižničarji in nekatere knjižnice (npr. NUK, Valvasorjeva knjižnica Krško, Knjižnica A. T. Linhartaradovljica, Matična knjižnica Kamnik, Knjižnica Velenje idr.). Že od leta 1967 pa obstaja Društvo Exlibris Sloveniae s sedežem v Ljubljani, ki mu predseduje dr. Rajko Pavlovec in ki vključuje slovenske in tuje zbiralce ekslibrisov, knjigoljube in sploh poznavalce umetnosti in kulture.

Darja Peperko Golob

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

NAJODLIČNEJŠE SPLOŠNE KNJIŽNICE EVROPE

PREDSTAVLJAMO

Družbena vloga splošnih knjižnic se je v zadnjih letih močno spremenila. Izposoja knjig je postala samo ena izmed številnih dejavnosti knjižnic, vse bolj pa so pozorne na druge socialne, kulturne in izobraževalne potrebe uporabnikov. V skladu s tem sta se spremenila in preoblikovala prostor in zgradba knjižnice, ki postajata za uporabnike vse pomembnejša in imata tudi vedno večjo vlogo pri načrtovanju, podobi in delovanju mesta. Knjižnica je vse pogostejše reprezentančni arhitekturni objekt, kulturno središče ali celo turistična zanimivost lokalne skupnosti, v kateri deluje.

Tako spremenjena vloga knjižnice je zelo spodbudila nove koncepte in ideje v oblikovanju in arhitekturi knjižnic, hkrati pa se je povečala potreba po spremljanju in oplajanju teh inovativnih procesov. Zato se je mednarodna organizacija NAPLE (National Authorities on Public Libraries in Europe), ki zastopa načela in strategije politike javnih knjižnic, odločila, da pripravi portal »Knjižnične zgradbe«, ki na tem področju predstavljajo zgled dobre prakse.

Kot članica organizacije NAPLE pri projektu »Najboljše evropske knjižnice« sodeluje tudi Slovenija, ki jo v

organizaciji zastopa Breda Karun. K predstavitvi smo povabili 12 slovenskih knjižnic, katerih zgradbe so prepoznavne v različnih pomenih. Pet knjižnic med njimi je že potrdilo, da se želijo predstaviti med najbolj navdihujočimi knjižničnimi zgradbami Evrope.

»Najboljše evropske knjižnice« so dostopne na elektronskem naslovu www.librarybuildings.info.

Petra Jager

urednica za Slovenijo

Narodna in univerzitetna knjižnica

PREDSTAVLJAMO

NETIKETA

Termin *netiketa* se je uveljavil za pravila ustreznega obnašanja v internetu, predvsem pri komuniciranju z elektronsko pošto. Ta je v zadnjem desetletju močno vplivala na poslovanje knjižnic. Pravzaprav smo se že tako zelo navadili na enostavnost komuniciranja preko elektronske pošte, da večkrat pozabimo, da morajo tudi tovrstna sporočila imeti neko obliko in vsebino.

Zaradi preprostosti, hitrosti in majhnih stroškov poslovanja z elektronsko pošto to uporabljamo nepremišljeno. Mnogo teh sporočil pošljemo impulzivno, brez razmisleka, že poslano sporočilo dopolnimo z novim. Reden uporabnik elektronske pošte naj bi dnevno prejel in oddal povprečno 30 elektronskih sporočil. Domnevam, da je v knjižnicah ta številka še mnogo večja. Nepremišljeno pošiljanje elektronske pošte lahko tako pošiljatelju kot tudi prejemnikom povzroči dodatno delo, v neredkih primerih celo stres. Zato bomo v nadaljevanju povzeli nekaj »železnih« pravil poslovanja z elektronsko pošto, ki jih moramo upoštevati pri tovrstni komunikaciji z uporabniki in kolegi.

- Spoštuj čas bralca sporočila.
- Komunikacija preko elektronske pošte še vedno ostaja komunikacija s človekom. Zato nikdar ne napišite česa, česar osebi ne bi mogli izreči v živo.
- Uporabljajte strešice na sičnikih in šumnikih. Če program tega ne podpira, uporabite c, s in z namesto č, š, ž, razen v naslovu sporočila.
- Pri pisanju ne uporabljajte velikih tiskanih črk, saj te pomenijo kričanje.
- Bodite pozorni, da ste izbrali pravega prejemnika/prejemnike in da informacije ne bodo prišle v napačne roke.
- Če sporočilo pošiljate večim prejemnikom, lahko njihove naslove skrijete z vnosom v okence »Skp - skrita kopija«.
- Vedno izpolnite polje »Predmet«. V polju povzemite bistvo sporočila.
- Vsebina naj bo primerna prejemniku sporočila – naj bo on pravi naslov za vprašanje. Preden pošljete vprašanje preverite ali res ne morete sami odgovoriti nanj.
- Preden pošljete informacijo jo pazljivo preverite.
- Pri pisanju skušajte biti kratki in jedrnat. Bistvo lahko izpostavite s poudarjenimi črkami. Daljše je sporočilo, več časa bo prejemnik potreboval za odgovor nanj in manjša je možnost, da bo res prebral celotno sporočilo.
- Pri uporabi kratic se prepričajte, da jih bo prejemnik sporočila razumel.

- Če se besedilo nanaša na nek dokument ali spletno stran, ju ne citirajte, temveč priložite dokument oziroma posredujte pošiljatelju URL spletne strani.
- Če pošiljatelju pišete prvič, se vedno podpisite s polnim imenom in priimkom. Najbolje je, da imate programsko vklopljen vnaprej pripravljen podpis.
- Preden pošljete sporočilo, se prepričajte da v njem ni slovničnih napak. Da vas kasneje ne bo sram, kaj ste poslali, si raje vzemite kako minuto več časa in še enkrat preberite sporočilo.
- Bodite pozorni da bodo priponke v taki obliki, da jih bo prejemnik lahko odprl. Pazite tudi na velikost priponk. Izogibajte se priponkam večjim od 2 MB.
- Če sporočilo pišete v afektu, pred pošiljanjem počakajte 1 uro in ga potem še enkrat preberite, da vam ne bo kasneje žal zaradi napisanega.
- Če naslovniku pošljete več zaporednih sporočil, se morate zavedati, da bo potreboval več časa, da vam odgovori na vsa.
- Vemo da radi razveseljujete ljudi s šalami in dobrimi mislimi. Za tovrstna sporočila ne uporabljajte službene pošte in premislite ali bo prejemnik res vesel sporočila.
- Ne berite tuje elektronske pošte.
- Če dobite pošto, ki ni namenjena vam, jo z opozorilom o napaki vrnite pošiljatelju.
- Ne odpirajte sumljivih priponk neznanih pošiljateljev.
- Na vprašanje poskusite odgovoriti v najkrajšem času. Če nekaj časa ne boste mogli pregledovati elektronske pošte, pošiljatelje na to opozorite s »Sporočilom o odsotnosti«.
- Odgovorite na vsa zastavljena vprašanja pa tudi na tista, za katera domnevate, da se bodo še pojavila.
- Za odgovore na pogosta vprašanja uporabljajte predlogo.
- Če odgovarjate na daljše sporočilo, ohranite le bistvene stavke, ostalo lahko izbrišete.
- Pri odgovarjanju na sporočila poštinih seznamov bodite pozorni ali odgovarjate pošiljatelju ali celemu seznamu.
- Če odgovoru dodajate novo temo, popravite polje »Predmet«. Še bolj priporočljivo se je lotiti pisanja novega sporočila.
- V prejem odgovora po potrebi vključite tudi ostale prejemnike sporočila.
- Ne posredujte sporočila tretjemu prejemniku, če se pošiljatelj s tem ne strinja.

Damjana Vovk

Narodna in univerzitetna knjižnica

CALL FOR PAPERS

OBVESTILA

World Library and Information Congress:
75th IFLA General Conference and Council**"Libraries create futures: Building on cultural heritage"**
23-27 August 2009, Milan, Italy

The IFLA annual congress provides an opportunity to present library research and outcomes in Information Technology and Innovation in a multi-disciplinary international forum. The IFLA Information Technology Section invites technologists, librarians and other interested parties working in the field of digital library infrastructure to submit proposals for papers in a 2-hour session in Milan, Italy.

SESSION THEME

New repositories: architectures interoperability and data exchange

THE TOPIC

This theme will cover issues of (technical / data driven) interoperability for all types of libraries when dealing with the massing up of digital repositories in a manner that supports open services, including the convergence with archiving solutions and new challenges for digital libraries from the point of view of services versus user impact. In keeping with the theme of the 75th World Library and Information Congress, "Libraries create futures: Building on cultural heritage", we invite papers that showcase:

- Successful models of interoperability between different types of digital archives and repositories.
- Various experiences in data exchange between multimedia archives.
- New services based on successful interoperability solutions, as distributed systems and federated access to digital archives/repositories.
- Development of open APIs and open source solutions which helps to facilitate advanced services based on meta-data from various types of collections and organisations.
- Case studies in open source application deployment (eg. Library Management Systems) that enhances digital archive interoperability between a diverse range of libraries.

SUBMISSIONS

1. The deadline for submitting a detailed, abstract (500 words) and full author details is **15 December 2008**. Selection of papers is based on the abstract, and presenters will be notified by **mid-February 2009** at the latest whether they have been successful.
2. All submissions should be sent to **Alenka Kavcic-Colic**, Secretary of the Information Technology Section, e-mail: alenka.kavcic@nuk.uni-lj.si.
3. The full paper is due on **31 May 2009** and must be an original submission not published elsewhere.
4. Both abstracts and full papers should be submitted as a MS Word file by e-mail; fax or post should be used only as a last resort.
5. Papers should be of up to 4000 words.
6. Papers should be in English with an abstract, and the presenter must be fluent in English.
7. 20 minutes will be allowed for a summary delivery of the paper in the Conference.
8. The author(s) should indicate his/her personal full contact details and include a summary curriculum vitae with the paper. Also, a digital photograph would be useful.

Invited are the following types of contributions: papers, research studies and reports on practices and advances that will be presented at the conference and included on the conference Web site.

The abstracts will be reviewed by members of the Information Technology Section's Standing Committee.

15-20 minutes will be allowed for a summary delivery of the paper during the Section's open programme in Milano.

Selected papers can be nominated by the committee for inclusion in the IFLA Congress Journal. Some papers not selected for the IT Session may be selected for publishing in ITS Newsletter.

TRAVEL & ATTENDANCE COSTS

Please note that the expenses of attending the Milano conference (including travel, expenses and conference fee) will be the responsibility of the author(s)/presenter(s) of accepted papers, and at least one of the presenters/authors must be present for the program.

Reinhard Altenhöner

Chair: Information Technology Standing Committee

E-mail: R.Aaltenhoener@d-nb.de

OBVESTILA

**CALL FOR PAPERS
INTERNATIONAL UDC SEMINAR 2009****CLASSIFICATION AT A CROSSROADS - MULTIPLE DIRECTIONS TO USABILITY**

The Hague, 29-30 October 2009

Following the success of the first International Seminar on UDC in 2007, this the second in a series of biennial conferences is entitled "Classification at a Crossroads: Multiple Directions to Usability" and will take place on 29-30 October 2009 in the UDC headquarters at the Koninklijke Bibliotheek in The Hague.

The 2009 Seminar aims to explore how new developments in information standards and technology influence and affect applications and services using classification, Universal Decimal Classification in particular, and its relationships to other systems.

The conference programme will highlight many ways in which classification use can be improved. Attention will be paid to the applications of classification schemes, UDC in particular, in supporting multilingual access, user-friendly representations of classification in resource discovery and semantic searching expansion and classification application across distributed systems.

Papers are now invited from classification researchers and practitioners, as well as information systems managers on the following **topics**:

1. classification and semantic technologies
2. classification in supporting information integration
3. verbal and multilingual access to classification
4. classification authority control and library systems
5. visual representations/interface to classification
6. experiences with classification outside the traditional library environment

Contributions may include conference papers and posters. To read more about the conference and its theme and to submit your abstract, please go to the conference website: <http://www.udcc.org/seminar2009/index.htm>.

Contributions will be reviewed by the Programme Committee consisting of an international panel of experts. All papers will be made available in an open e-print archive and linked to from the UDCC website. Selected papers will be published in the "Extensions and Corrections to the UDC", 31 (2009).

IMPORTANT DATES:

- 01 Feb 2009 Abstract submission deadline
01 Apr 2009 Notification of acceptance
31 Jul 2009 Full papers/posters submission

CONTACT: seminar2009@udcc.org

ORGANIZER: The seminar is organized by the UDC Consortium (UDCC) and hosted by The National library of The Netherlands. UDCC is a non-profit organization, based in The Hague, established to maintain and distribute the Universal Decimal Classification (UDC) and supports its use and development. Today, the UDC is used at least in 125 countries. In 34 countries in Europe, Asia and Africa, it is the main classification system used across national library and information networks.

SEZNAM NOVOSTI INFORMACIJSKEGA CENTRA ZA BIBLIOTEKARSTVO V NUK-u

NOVOSTI

1. CASSELL, Kay Ann
Reference and information services in the 21st century : an introduction / Kay Ann Cassell and Uma Hiremath. - New York ; London Neal-Schuman, 2006. - XIV, 378 str. ; 23 cm
COBISS.SI-ID 1791856
2. ČEŠAREK, Mira
dLIB.si - slovenska digitalna knjižnica : diplomsko delo / Mira Češarek. - Ljubljana : [M. Češarek], 2008. - 81 f. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 36974434
3. ERŽEN, Matjaž
Zagotavljanje odzivnosti splošnih knjižnic na zahteve okolja : magistrska naloga / Matjaž Eržen. - Žabnica : [M. Eržen], 2005. - 108 f. : ilustr., graf. prikazi, tabele ; 30 cm
COBISS.SI-ID 29750370
4. FRAS Popović, Sabina
Standard Sistemi vodenja kakovosti in njegovo uvajanje v splošno knjižnico : magistrsko delo / Sabina Fras Popović. - Ljubljana : [S. Fras Popović], 2007. - 145 f. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 34286178
5. GOLDHOR, Herbert
An introduction to scientific research in librarianship / by Herbert Goldhor. - Urbana (Ill.) : University of Illinois, Graduate School of Library Science, 1972. - II, 201 str. ; 23 cm. - (Monograph / University of Illinois ; no. 12)
COBISS.SI-ID 241556480
6. HONNOLD, RoseMary
Serving seniors : a how-to-do-it manual for librarians / RoseMary Honnold, Saralyn A. Mesaros. - New York : Neal-Schuman, 2004. - XXI, 249 str. : ilustr. ; 28 cm. - (How-to-do-it manuals for librarians ; no. 127)
COBISS.SI-ID 241289984
7. IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code (5 ; 2008 ; Pretoria)
IFLA cataloguing principles : steps towards an international cataloguing code, 5 : report from the 5th IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code, Pretoria, South Africa, 2007 = IFLA principes de catalogage : pas vers un code international de catalogage, 5 : Rapport de la 5ème réunion d'experts de l'IFLA sur un code international de catalogage, Pretoria, Afrique du Sud, 2007 = IFLA - princípios de catalogação : passos para um código internacional de catalogação, 5 : relatório de 5º encontro de paritos da IFLA sobre um Código internacional de catalogação, Pretória, África do Sul, 2007 / edited by, editée par, editado por Barbara B. Tillett ... [et al.]. - München : K. G. Saur, 2008. - VIII, 524 str. : ilustr. ; 25 cm. - (IFLA series on bibliographic control ; vol. 35)
COBISS.SI-ID 1944085
8. JAMAR, Nina
Znanstvene serijske publikacije s področja tehnike na Slovenskem : primer znanstvene serijske publikacije Materiali in tehnologije : magistrsko delo / Nina Jamar. - Ljubljana : [N. Jamar], 2007. - 159 f. + 1 CD-ROM : ilustr., graf. prikazi, preglednice ; 30 cm
COBISS.SI-ID 34319202
9. JOHNSON, Peggy
Fundamentals of collection development & management / Peggy Johnson. - Chicago : American Library Association, 2004. - XI, 342 str. ; 23 cm
COBISS.SI-ID 1775893
10. KLOPČIČ, Klemen
Zasnova in vrednotenje informacijskega sistema za podporo uvedbe evra : magistrsko delo / Klemen Klopčič. - Ljubljana : [K. Klopčič], 2007. - 152 f. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 35177570
11. KOPROL, Tamara Pia
Slovenska knjižnica in njeni uporabniki : diplomsko delo / Tamara Pia Koprol. - Ljubljana : [T.P. Koprol], 2002. - 77 f., [5] f. pril. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 2227571
12. MIHOLIČ, Petruša
Znanstveno publiciranje v manjših državah s poudarkom na periodiki : magistrsko delo / Petruša Miholič. - Ljubljana : [P. Miholič], 2007. - XI, 90 f. : tabele, graf. prikazi ; 30 cm
COBISS.SI-ID 1890277
13. PORTER, Kirby
Setting up a new library and information service / Kirby Porter. - Oxford ; Rollinsford (NH) : Chandos, 2003. - XI, 164 str. ; 25 cm. - (Chandos information professional series)
COBISS.SI-ID 240692736
14. RAZPOTNIK, Špela
Zajemanje uporabniškega besedišča kot osnova za razvoj geslovnikov : magistrsko delo / Špela Razpotnik. - Ljubljana : [Š. Razpotnik], 2007. - 120 f. : ilustr. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 35177826
15. The REFERENCE collection : from the shelf to the Web / William J. Frost, editor. - Reprint. - Birmingham (N. Y.) : The Haworth Information Press, an imprint of the Haworth Press, 2007. - 310 str. : ilustr. ; 22 cm
COBISS.SI-ID 240688384
16. SMITH, Kelvin John
Public sector records management : a practical guide / Kelvin Smith. - Aldershot ; Burlington (VT) : Ashgate, 2007. - XII, 259 str. : ilustr. ; 25 cm
COBISS.SI-ID 240703744
17. ŠOLAR, Sabina
Struktura izvlečkov v bibliotekarstvu : diplomsko delo : s prilogami na CD-ROM-u / Sabina Šolar. - Ljubljana : [S. Šolar], 2008. - 63 f. : ilustr., preglednice ; 30 cm + 1 el. optični disk (CD-ROM)
COBISS.SI-ID 36285026
18. ŠUKLJE, Damjana
Referenčni pogovor v šolski knjižnici z učenci predmetne stopnje : diplomsko delo / Damjana Šuklje. - Ljubljana : [D. Šuklje], 2008. - 75 f. : ilustr., preglednice ; 30 cm
COBISS.SI-ID 36967010
19. UNIMARC manual. Bibliographic format / edited by Alan Hopkinson. - 3rd ed. - München : K. G. Saur, 2008. - 760 str. ; 25 cm. - (IFLA series on bibliographic control ; vol. 36)
COBISS.SI-ID 241224704
20. URBANIJA, Jože
Metodologija izrade tezaurusa / Jože Urbanija ; [prevela Jelica Leščič]. - Zagreb : Naklada Nediljko Dominović, 2005 (Zagreb : Šenjug). - 61 str. : ilustr., graf. prikazi ; 21 cm. - (Izdanja Dominović: knjižarstvo, knjižničarstvo, nakladništvo, priručnici, pretisci ; knj. 3)
COBISS.SI-ID 29374562
21. VIHTELIČ, Mateja
Optimalna vsebina in struktura izvlečkov za področje slavistike : diplomsko delo : s prilogami na CD-romu / Mateja Vihtelič. - Ljubljana : [M. Vihtelič], 2007. - 50 f. : tabele ; 30 cm + 1 el. optični disk (CD-ROM)
COBISS.SI-ID 35427938
22. VIOLA, Graziella
Tiskarstvo v Kopru v obdobju od 19. do srede 20. stoletja : diplomsko delo / Graziella Viola. - Ljubljana : [G. Viola], 2007. - 160 f. ; 30 cm
COBISS.SI-ID 35607906
23. The WHOLE digital library handbook / edited by Diane Kresh. - Chicago : American Library Association, 2007. - X, 416 str. : ilustr. ; 23 cm
ISBN 978-0-8389-0926-3
ISBN 0-8389-0926-4
COBISS.SI-ID 1897237
24. ZORKO, Teja
Analiza možnosti prenašanja knjigotrskih funkcij na knjižnično mrežo in možni vplivi na stanje knjižne produkcije v Sloveniji : magistrsko delo / Teja Zorko. - Ljubljana : [T. Zorko], 2006. - 156 f. : ilustr., graf. prikazi ; 30 cm
COBISS.SI-ID 33514594

Seznam pripravila
Branka Badovinac
Narodna in univerzitetna knjižnica

OGLASI

OBVESTILA

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana geografinja in sociologinja kulture z opravljenim **bibliotekarskim izpitom** in pridobljeno **licenco za vzajemno katalogizacijo**. Iščem delo v knjižnici v **Ljubljani ali njeni okolici**. Če potrebujete novo sodelavko, sem dosegljiva na tel. 041/270-303 ali na e-naslovu dsasha76@gmail.com.

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka z opravljenim **strokovnim izpitom** in pridobljeno **licenco za vzajemno katalogizacijo COBISS2**. Iščem delo v knjižnici v **Ljubljani in njeni okolici**. Moja telefonska številka je 051/344-455.

DELO IŠČE

FRANC MAGAJNE

Glinška ulica 7

1000 Ljubljana

GSM: (031) 279 052

E-pošta: franci.magajne@volja.net

Ljubljana, 13.11.2008

PONUDBA ZA SPREJEM V DELOVNO RAZMERJE

Zaposlitveni cilj: Zaposlitev na delovnem mestu za polni delovni čas v knjižnici.

Rojstni podatki: rojen 28. 4. 1977, v Ljubljani, državljan Republike Slovenije.

IZOBRAZBA: gimnazijski maturant (V. stopnja), diplomirani upravni organizator (VII. stopnja).

Delovne izkušnje:

- aktivni prostovoljec v Knjižnici Otona Župančiča v Ljubljani, zaupana so mi dela leposlovnega in neknjižnega gradiva; uporabljam COBISS sistem pri urejanju in iskanju knjižnega in neknjižnega gradiva,

- redno delovno razmerje v podjetju Sintal d.d., varnostnik za zasebno varovanje,
- trimesečno javno delo v Mestnem muzeju Idrija, urejanje arhivske in tekoče dokumentacije ter vodenje strank po cerkljanskem muzeju, Partizanski bolnišnici Franja ter rojstni hiši Franceta Bevka; opravljanje del blagajnika, prodaja vstopnic, vodenje blagajne ter skrb za zaupan denar,
- dijaško in študentsko delo v skladišču in proizvodnji tovarn Eta Cerkno in Kolektor Idrija.

Znanja:

- tuji jeziki: aktivno angleščina, pasivno nemščina in znajden se v italijanskem jeziku,
- računalništvo: urejevalnik besedila – Word, osnove Excela, uporabljam Outlook ter PowerPoint in dobro se znajdem na internetu – pridobljen certifikat ECDL Start,
- vozniško dovoljenje B-kategorije ter lastno vozilo.

Dodatna izobraževanja: opravljen strokovni izpit iz bibliotekarstva.

Sposobnosti in lastnosti: vztrajnost, usmerjenost v dosego cilja, sposobnost samostojnega in skupinskega dela.

Želim Vam veliko delovnih in osebnih uspehov ter Vas, v pričakovanju vabila na informativni razgovor, na katerem bi me še podrobneje spoznali prisrčno pozdravljam.

FRANC MAGAJNE

NAVODILA AVTORJEM

OBVESTILA

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev.

Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno

navedbo "Od leve proti desni: ...". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali TIF formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Pošljete jih lahko tudi na disketi ali CD-ROM-u na naslov Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevkov ne honoriramo!